

Agenda – Y Pwyllgor Deisebau

Lleoliad: I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch a:
Ystafell Bwyllgora 1 – y Senedd Graeme Francis – Clerc y Pwyllgor
Dyddiad: Dydd Mawrth, 17 Ionawr 2017 Kath Thomas – Dipwrwy Glerc
Amser: 09.00 0300 200 6565
SeneddDeisebau@cynulliad.cymru

- 1 **Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datganiadau o fuddiant**
(Tudalennau 1 – 21)
- 2 **Deisebau newydd**
  - 2.1 **P-05-718 Cyflogau GIG Cymru**
(Tudalennau 22 – 26)
  - 2.2 **P-05-723 Sefydlu System Bleidleisio Cynrychiolaeth Gyfrannol ar gyfer Etholiadau Cyngorau Lleol Cymru.**
(Tudalennau 27 – 33)
  - 2.3 **P-05-729 Cael Gwared ar Gyfyngiadau Cyflymder ar yr M4 wrth Dwnelau Bryn-glas**
(Tudalennau 34 – 40)
  - 2.4 **P-05-730 Cyllid ac Ariannu Llywodraeth Leol**
(Tudalennau 41 – 54)
  - 2.5 **P-05-731 Gwerthu Tir a Lonydd Mynediad yn Abercwmboi**
(Tudalennau 55 – 58)
  - 2.6 **P-05-732 Amseroedd Aros Annerbyniol ar gyfer Cleifion y GIG yn Adran Damweiniau ac Achosion Brys Wrecsam/Ysbyty Wrecsam Maelor**
(Tudalennau 59 – 65)
  - 2.7 **P-05-733 Dim gweithredu pellach ar Barthau Perygl Nitradau (NVZ) yng Nghymru o gwbl**
(Tudalennau 66 – 73)
- 3 **Y wybodaeth ddiweddaraf am ddeisebau blaenorol**

Iechyd

3.1 P-04-479 Deiseb Adran Pelydr-X ac Uned Man Anafiadau Ysbyty Tywyn
(Tudalennau 74 – 75)

**3.2 P-04-621 Cadw'r Uned Famolaeth dan Arweiniad Ymgynghorwyr yn Ysbyty
Glan Clwyd ar Agor**
(Tudalennau 76 – 77)

3.3 P-04-663 Bwyd yn Ysbytai Cymru
(Tudalennau 78 – 80)

Iaith Gymraeg

3.4 P-676 Creu Pencampwr yr Iaith Gymraeg mewn Cymunedau yng Nghymru
(Tudalennau 81 – 84)

Gyllid a Llywodraeth Leol

**3.5 P-04-681 Caniatáu i'r Cyhoedd Recordio Cyfarfodydd Llywodraeth Leol yng
Nghymru**
(Tudalennau 85 – 86)

Gymunedau a Phlant

3.6 P-05-728 Diogelu Cyllid Teuluoedd yn Gyntaf
(Tudalennau 87 – 89)

Economi a'r Seilwaith

3.7 P-05-721 Deiseb Terfyn Cyflymder Penegoes
(Tudalennau 90 – 92)

**4 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42 i benderfynu gwahardd y
cyhoedd o'r cyfarfod ar gyfer y busnes a ganlyn:**

Item 5.

**5 P-04-668 Cefnogi Sgrinio Blynyddol ar gyfer Canser yr Ofari
(CA125)**
(Tudalennau 93 – 111)

6 Blaenraglen Waith

(Tudalennau 112 – 123)

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Eitem 2.1

P-05-718 – Cyflogau GIG Cymru

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Chris Neilsen ar ôl casglu 24 llofnod.

Geiriad y ddeiseb

Sut all hi fod yn iawn bod gweithwyr y GIG yng Nghymru, sy'n gwneud swyddi angenrheidiol, yn ennill cyflog mor isel â £7.80 yr awr pan fo Llywodraeth Cymru yn ariannu'r fath swyddi di-ddim â Chomisiynydd y Dyfodol ar £100k y flwyddyn a Chomisiynydd y Gymraeg ar £90k a nifer o swyddi newydd tebyg. Mae'r haenau newydd hyn o swyddi di-ddim yn wirion a dylid eu diddymu a rhoi'r arian i staff y GIG sydd ar gyflogau isel.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

Dwyrain Casnewydd

Dwyrain De Cymru

Papur Briffio ar gyfer y Pwyllgor Deisebau

Y Pwyllgor Deisebau | 17 Ionawr 2017
Petitions Committee | 17 January 2017

Papur briffio gan y Gwasanaeth Ymchwil:

Rhif y ddeiseb: P-05-718

Teitl y ddeiseb: Cyflogau GIG Cymru

Testun y ddeiseb: Sut all hi fod yn iawn bod gweithwyr y GIG yng Nghymru, sy'n gwneud swyddi angenrheidiol, yn ennill cyflog mor isel â £7.80 yr awr pan fo Llywodraeth Cymru yn ariannu'r fath swyddi di-ddim â Chomisiynydd y Dyfodol ar £100k y flwyddyn a Chomisiynydd y Gymraeg ar £90k a nifer o swyddi newydd tebyg. Mae'r haenau newydd hyn o swyddi di-ddim yn wirion a dylid eu diddymu a rhoi'r arian i staff y GIG sydd ar gyflogau isel.

Y cefndir

Corff annibynnol yw Corff Adolygu Cyflogau'r GIG (NHSPRB) sy'n gwneud argymhellion i Lywodraeth y DU ar gyflogau, telerau ac amodau gwaith pob aelod o staff a delir o dan yr Agenda ar gyfer Newid ac a gyflogir yn y GIG. Mae hyn yn cynnwys gwneud argymhellion i Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd, Llesiant a Chwaraeon yng Nghymru. Wrth lunio ei argymhellion mae'r Corff Adolygu yn cymryd tystiolaeth gan y pedair llywodraeth yn y DU, undebau llafur a chyflogwyr y GIG. Rhaid iddo ystyried y canlynol wrth lunio ei argymhellion:

- yr angen i recriwtio, cadw a chymell staff sydd â'r sgiliau a'r cymwysterau priodol;
- amrywiadau rhanbarthol/lleol yn y marchnadoedd llafur a'u heffaith ar recriwtio a chadw staff;
- yr arian sydd ar gael i'r Adrannau Iechyd, fel y nodir yn Nherfyn Gwariant Adrannol (DEL) y Llywodraeth;
- targed chwyddiant y Llywodraeth;
- yr egwyddor o gyflog cyfartal am waith o werth cyfartal yn y GIG;
- y strategaeth gyffredinol y dylai'r GIG osod cleifion wrth wraidd popeth a wna a'r mecanweithiau ar gyfer cyflawni hynny.

Cyhoeddodd yr NHSPRB '[NHS Pay Review Body. Twenty-Ninth Report 2016](#)' sy'n nodi argymhellion 2016/17 ar y codiad cyflog ar gyfer staff y GIG, gan gynnwys **cynnydd o 1 y cant** ar gyfer pob pwynt cyflog yn yr Agenda ar gyfer Newid o 1 Ebrill 2016 yn Lloegr, yr Alban, Cymru a Gogledd Iwerddon.

Mae'r adroddiad yn pwysleisio bod y NHSPRB yn llunio argymhellion ar adeg o newid cymhleth ar gyfer y GIG ledled y DU:

All four countries are aiming simultaneously to meet demanding efficiency targets and deliver transformational change through service redesign and new models of care, whilst continuing to respond to every day service requirements and meet the demands of regulators.

Public sector pay policy has been set out by the UK government for the next four years and provides the context for our recommendations in England. The policy position for Scotland, Wales and Northern Ireland is short term for this year's remit, given that these countries all have elections in May 2016. However, with public money remaining constrained, it seems highly likely that public sector pay restraint will continue for some years. We will have an increasingly important role to monitor the sustainability of this policy for our remit group, in whole or in part. Agenda for Change pay scales need to be seen as competitive, to attract and retain the calibre of staff required to support and deliver high quality patient care. This means taking a longer term view as well as making our annual recommendations.

Camau gweithredu Llywodraeth Cymru

Derbyniodd Mark Drakeford AC, y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol blaenorol, yr argymhellion ar gyflogau a wnaeth Corff Adolygu Cyflogau'r GIG a'r Corff Adolygu Taliadau Meddygon a Deintyddion – yn unol â'r cynigion a wnaed mewn manau eraill yn y DU.

Cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ei chylchlythyr cyflogau [AfC\(W\)1/2016](#) i Fyrddau Iechyd/Ymddiriedolaethau'r GIG ar 30 Mawrth 2016, yn eu hysbysu am y trefniadau cyflog ar gyfer gweithwyr sy'n destun y cytundeb Agenda ar gyfer Newid yng Nghymru ac am y cytundeb i weithredu'r cynnydd Cyflog Byw. Noda fel a ganlyn:

1. The living Wage will increase from 1 January 2016 for all directly employed NHS staff to £8.25 per hour. Eligible staff will have their pay for January – March 2016 adjusted and arrears paid accordingly. From 2017 onwards, any future changes to the Living Wage hourly rate, which are accepted for implementation in NHS Wales, will be aligned to the NHS pay award date.
2. The revised pay scales for 2016–17, set out in this circular, apply from 1 April 2016.
  - All pay spine points have increased by one per cent, consolidated
  - The on-call allowance will increase by one per cent to £18.54 per session for weekdays and weekends and £37.09 per session for public holidays with effect from 1 April 2016
  - The sleeping-in allowance will increase by one per cent to £31.93 with effect from 1 April 2016.

3. The provisions of incremental pay progression will continue to apply.

Amcangyfrifodd Llywodraeth Cymru y bydd codiadau cyflog, gan gynnwys y cyflog byw, yn costio tua £40 miliwn y flwyddyn. Wrth dynnu sylw at y cynnydd parhaol o 1 y cant yng nghyflogau'r holl staff Agenda ar gyfer Newid yn y GIG yng Nghymru, dywedodd Llywodraeth Cymru hefyd na fyddai unrhyw godiad cyflog i Uwch Swyddogion Gweithredol y GIG.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Vaughan Gething AC/AM
Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd, Llesiant a Chwaraeon
Cabinet Secretary for Health, Well-being and Sport

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref P-05-718
Ein cyf/Our ref VG/06471/16

Mike Hedges AM
Chair, Petitions Committee
National Assembly for Wales
Ty Hywel
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

15 December 2016

Dear Mike,

Thank you for your letter of 10 October on behalf of the Petitions Committee.

We are proud that NHS Wales employees have received the Living Wage Foundation's recommended rate since 1 January 2015. The lowest earning employed NHS staff saw an increase of up to 5% and more than 2,100 members of staff were positively affected by this change. The Living Wage Foundation's recommended rate is currently £8.25 per hour, notably higher than the "national living wage" of £7.20 per hour. The Welsh Government will continue to support the concept of a genuine living wage as a route to addressing some of the issues associated with low pay and income poverty.

I hope this is helpful.

Yours sincerely,

Vaughan Gething AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd, Llesiant a Chwaraeon
Cabinet Secretary for Health, Well-being and Sport

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400
Gohebiaeth.Vaughan.Gething@llyw.cymru
Correspondence.Vaughan.Gething@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh and responses received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Y system bleidleisio ar gyfer etholiadau llywodraeth leol yng Nghymru

Y Pwyllgor Deisebau | 17 Ionawr 2017
Petitions Committee | 17 January 2017

Papur briffio gan y Gwasanaeth Ymchwil:

Rhif y ddeiseb: P-05-723

Teitl y ddeiseb: Sefydlu System Bleidleisio Cynrychiolaeth Gyfrannol ar gyfer Etholiadau Cynghorau Lleol Cymru.

Rydym ninnau sydd wedi llofnodi isod yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i sefydlu system bleidleisio cynrychiolaeth gyfrannol ar gyfer etholiadau'r 22 o gynghorau yng Nghymru.

Cefndir

Mae cynghorwyr lleol yng Nghymru yn cael eu hethol gan ddefnyddio system y cyntaf i'r felin (y system FPTP), fel sy'n digwydd yn Lloegr. Gall pob adran etholiadol (a elwir yn 'wardiau' gan amlaf) ddychwelyd un cynghorydd neu nifer o gynghorwyr.

Mae'r rhai sydd o blaid y system FPTP yn tynnu sylw at y ffaith ei bod yn sicrhau cyswllt clir rhwng cynghorwyr a'u hetholwyr. Mae gwrthwynebwyr yn tynnu sylw at y ffaith mai anaml iawn y bydd y system FPTP yn rhoi canlyniad sy'n adlewyrchu barn gyffredinol yr etholwyr. Maent hefyd yn dweud bod y system hon yn arwain at nifer fawr o seddi diwrthwynebiad lle ceir ond un ymgeisydd.

Yn 2002, roedd mwyafrif o aelodau [Comisiwn Sunderland](#) yn argymhell cyflwyno system y bleidlais sengl drosglwyddadwy (y system STV) ar gyfer etholiadau llywodraeth leol. Sefydlwyd y Comisiwn gan Lywodraeth Cymru ym mis Mehefin 2001 i archwilio'r trefniadau ar gyfer etholiadau llywodraeth leol yng Nghymru a chyflwyno adroddiad arnynt. Fodd bynnag, barn leiafrifol y Comisiwn hwnnw oedd y byddai'r system STV yn arwain at wardiau mwy, ac y byddai hynny'n gwneud cynghorwyr yn llai atebol ac yn llai lleol. Y farn leiafrifol oedd y dylid cadw'r system FPTP, ond gyda rhanbarthau etholiadol un aelod yn unig.

Mae cynghorwyr lleol yn yr Alban wedi cael eu hethol gan ddefnyddio'r system STV ers 2007. Mae cynghorwyr yng Ngogledd Iwerddon hefyd yn cael eu hethol gan ddefnyddio'r system STV.

Mae Aelodau rhanbarthol y Cynulliad yn cael eu [hethol](#) gan ddefnyddio un ffurf ar system gynrychiolaeth gyfrannol, sef y system Aelodau ychwanegol.

Camau gweithredu Llywodraeth Cymru

Ar hyn o bryd, mae Llywodraeth Cymru yn ystyried opsiynau gwahanol ar gyfer diwygio llywodraeth leol. Hyd yn hyn, nid yw'r broses honno wedi canolbwyntio ar newid y system bleidleisio. Fodd bynnag, yn ei lythyr at y Pwyllgor dyddiedig 4 Ionawr 2017, awgrymodd Ysgrifennydd y Cabinet y gallai deddfiad Bil Cymru ymestyn grym Llywodraeth Cymru i ddiwygio'r system bleidleisio a'r drefn gofrestru mewn perthynas ag etholiadau llywodraeth leol. Dywedodd ei fod yn bwriadu ymgynghori ar becyn o gynigion maes o law, ac y byddai rhai ohonynt, o bosibl, yn cael eu treialu mewn isetholiadau lleol. Roedd llythyr Ysgrifennydd y Cabinet hefyd yn bwrw amheuaeth ynghylch a yw diwygio etholiadol ym maes llywodraeth leol yn fater sydd wedi'i ddatganoli ar hyn o bryd.

Camau gweithredu Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Yn y Trydydd Cynulliad (2007–2011), cynigiodd Peter Black o'r Democratiaid Rhyddfrydol [Orchymyn Cymhwysedd Deddfwriaethol](#) a fyddai wedi caniatáu i'r Cynulliad ddeddfu mewn perthynas â'r "trefniadau ar gyfer ethol aelodau awdurdodau lleol a'r system etholiadol a ddefnyddir i'w hethol". Cafodd y Gorchymyn hwn ei [drafod](#) gan y Cynulliad ar 11 Mehefin 2008, ond **ni chafodd** ei gymeradwyo.

Yn ystod [y gwaith craffu a wnaed yng Nghyfnod 1](#) ar *Fil Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru)* ym mis Chwefror 2013, dywedodd y Gweinidog Llywodraeth Leol a Chymunedau nad oedd gan y Cynulliad gymhwysedd ym maes diwygio etholiadol.

Cyflwynwyd [gwelliannau](#) i'r *Bil Llywodraeth Leol* ym mis Mehefin 2015—eto gan Peter Black o'r Democratiaid Rhyddfrydol—a fyddai wedi cyflwyno'r bleidlais sengl drosglwyddadwy ar gyfer etholiadau llywodraeth leol. Fodd bynnag, gwrthodwyd y gwelliannau hyn.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Cywirwyd y briff hwn ar 18 Ionawr 2017 i ddileu datganiad a oedd yn awgrymu bod y system etholiadol Pleidlais Amgen yn fath o gynrychiolaeth gyfrannol.

Mark Drakeford AM/AC
Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a Llywodraeth Leol
Cabinet Secretary for Finance and Local Government

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref P-05-723
Ein cyf/Our ref MD/05450/16

Mike Hedges AM
Chair - Petitions Committee
National Assembly for Wales
Ty Hywel
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

15 November 2016

Dear Mike,

Thank you for your letter of 31 October regarding the petition to establish a Proportional Representation system of voting for Welsh Local Council elections.

Presently, responsibility for and powers over Local Government electoral systems lies with the UK Government. The Wales Bill, which is currently progressing through Parliament, when passed would transfer competence over Local Government electoral matters to the National Assembly for Wales.

Following the passing of the Wales Bill I would welcome any views in relation to Local Government elections, including the voting system.

Best wishes,

Mark

Mark Drakeford AM/AC
Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a Llywodraeth Leol
Cabinet Secretary for Finance and Local Government

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400
Gohebiaeth.Mark.Drakeford@llyw.cymru
Correspondence.Mark.Drakeford@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Tudalen y pecyn 30

Mark Drakeford AM/AC
Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a Llywodraeth Leol
Cabinet Secretary for Finance and Local Government

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref: P-05-723

Mike Hedges AC
Cadeirydd - Pwyllgor Deisebau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Ty Hywel
Bae Caerdydd
CF99 1NA

4 Ionawr 2017

Annwyl Mike,

Ers ysgrifennais atoch ar 15 Tachwedd, rwyf wedi rhoi mwy o ystyriaeth i oblygiadau'r Mesur Cymru a'r cyfle ei deddfiad yn debygol o gynnig drwy gyfrwng diwygiadau i bleidleisio a chofrestru ar gyfer etholiadau llywodraeth leol.

Fy mwriad yw ymgynghori ar becyn o gynigion, rhai ohonynt, maes o law, efallai ei dreialu mewn is-etholiadau lleol. Yn fy marn i dylai awdurdodau lleol gael y dewis o ddulliau amgen o ethol i'r system 'y cyntaf i'r felin' os dymunant ac y gallai hyn fod yn rhan o becyn diwygio.

Er ei bod yn wir bod eisoes gan y Cynulliad gymhwysedd mewn perthynas â "trefniadau etholiadol" ar gyfer llywodraeth leol, byddai unrhyw gynnig deddfwriaethol delio â'r system bleidleisio gofyn am asesiad o'r eithriadau i'r cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad o "cofrestru a gweinyddu etholiadol".

Bydd deddfu'r Mesur Cymru yn ehangu cymhwysedd y Cynulliad mewn perthynas ag etholiadau, gan ein galluogi i ddatblygu polisi mewn perthynas â dyfodol etholiadau lleol a'r Cynulliad.

Mark Drakeford AM/AC
Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a Llywodraeth Leol
Cabinet Secretary for Finance and Local Government

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Mark.Drakeford@llyw.cymru
Correspondence.Mark.Drakeford@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

P-05-723 Establish Proportional representation voting system for Welsh Local Council election – Correspondence from the Petitioner to the Committee, 11.01.16

FAO

Chair and committee members

I would like make a formal request to defer my petition for next month meeting because of current Welsh bill on pipe line. And I believe this bill can make a difference for my petition.

Also the two different replies committee needed to looking to.

P-05-723 – Sefydlu System Bleidleisio Cynrychiolaeth Gyfrannol ar gyfer Etholiadau Cynghorau Lleol Cymru.

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Mohammed Sarul Islam ar ôl casglu 202 llofnod bapur.

Geiriad y ddeiseb

Rydym ninnau sydd wedi llofnodi isod yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i sefydlu system bleidleisio cynrychiolaeth gyfrannol ar gyfer etholiadau'r 22 o gynghorau yng Nghymru

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Gorllewin Caerdydd
- Canol De Cymru

Eitem 2.3

P-05-729- Cael Gwared ar Gyfyngiadau Cyflymder ar yr M4 wrth Dwnelau Bryn-glas

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Andrew Lewis ar ôl casglu 15 llofnod.

Geiriad y ddeiseb

Bu cyfyngiadau cyflymder yn nhwnelau Bryn-glas ac o'u cwmpas ar gerbytyffyrdd tua'r dwyrain a thua'r gorllewin ar yr M4 ers 2011, ac maent yn achosi diflastod i fodurwyr di-rif bob dydd. Cynigir y dylid tynnu'r holl gyfyngiadau cyflymder yn yr ardal hon a dychwelyd at y terfyn cyflymder cenedlaethol i gyfeiriad y dwyrain a'r gorllewin.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Caerffili
- Dwyrain De Cymru

Deiseb: Cael Gwared ar Gyfyngiadau Cyflymder ar yr M4 wrth Dwnelau Bryn-glas

Y Pwyllgor Deisebau | 17 Ionawr 2016
Petitions Committee | 17 January 2017

Papur briffio gan y Gwasanaeth Ymchwil:

Rhif y ddeiseb: P-05-729

Teitl y ddeiseb: Cael Gwared ar Gyfyngiadau Cyflymder ar yr M4 wrth Dwnelau Bryn-glas

Testun y ddeiseb:

Bu cyfyngiadau cyflymder yn nhwnelau Bryn-glas ac o'u cwmpas ar ffyrdd cerbydau tua'r dwyrain a thua'r gorllewin ar yr M4 ers 2011, ac maent yn achosi diflastod i fodurwyr di-rif bob dydd. Cynigir y dylid tynnu'r holl gyfyngiadau cyflymder yn yr ardal hon a dychwelyd at y terfyn cyflymder cenedlaethol i gyfeiriad y dwyrain a'r gorllewin.

Cefndir

Coridor yr M4 o amgylch Casnewydd rhwng Cyffordd 24 (Coldra) a Chyffordd 28 (Parc Tredegar) yw'r ffordd brysuraf yng Nghymru ac mae'n cario tua 100,000 o gerbydau bob dydd. Fel yr Awdurdod Priffyrdd ar gyfer y rhwydwaith cefnffyrdd a thraffyrdd yng Nghymru, cyflwynodd Llywodraeth Cymru y Terfyn Cyflymder Amrywiadwy ar hyd yr 8 milltir (13km) hwn yn 2011. Caiff y system ei hadnabod fel cynllun Terfyn Cyflymder Amrywiadwy yr M4 yn ne-ddwyrain Cymru ac, yn ôl gwefan Llywodraeth Cymru, cafodd ei gyflwyno "fel ffordd o leihau tagfeydd a gwella diogelwch a sicrhau bod amseroedd teithio yn fwy dibynadwy." Mae'r system Terfyn Cyflymder Amrywiadwy yn disodli'r system camerâu cyflymder cyfartalog a osodwyd yn 2009 i gadw traffig yn symud hyd at 50mya tra bod gwaith gwella'r llwybr yn cael ei gyflawni.

System Signalau Awtomatig a Chanfod Digwyddiadau ar Draffyrdd (MIDAS)

Mae terfynau cyflymder amrywiol ar yr M4 rhwng cyffyrdd 24 a 28 yn cael eu gweithredu'n awtomatig gan system o synwryddion sy'n rhan o arwyneb y ffordd a elwir yn System Signalau Awtomatig a Chanfod Digwyddiadau ar Draffyrdd (MIDAS). Ei hegwyddor sylfaenol

yw cadw traffig yn symud drwy addasu'r terfyn cyflymder, gan wneud teithiau'n fwy diogel ac yn fwy dibynadwy.

Mae cyfrol 9, adran 1, rhan 2 ([TD 45/94 \(PDF, 57KB\)](#)) o'r [Design Manual for Roads and Bridges](#) yn cynnwys y meini prawf safonol ar gyfer system MIDAS ac mae'n nodi:

The areas to be covered by these systems are sections of motorways which have features that may lead to frequent queues or incidents. A prime aim of MIDAS is to **protect the back of traffic queues, which have formed or are about to form, by automatically setting suitable signals to warn approaching traffic. This will achieve a speed of operation and accuracy unattainable by manually operated systems.** Such systems can also be used with variable message signs to give advance warning of queues and incidents enabling drivers to seek alternate routes if they so choose.

Rheolir y cynllun Terfyn Cyflymder Amrywiadwy gan [Traffig Cymru](#), y mae ei dîm ystafell reoli yn gweithredu ac yn monitro'r system ar ran Llywodraeth Cymru o [Ganolfan Rheoli Traffig De Cymru](#) yng Nghaerdydd. Mae dogfen Traffig Cymru/Llywodraeth Cymru [Your Questions Answered \(PDF, 2.9MB\)](#) yn nodi:

At present, the section is vulnerable to congestion build-up as **traffic flows exceed capacity** (the approximate average traffic flow is 2,188 vehicles per lane per hour compared with 1,800 vehicles recommended by design standards). Combined with varying gradients and tight bends that reduce visibility for the driver, the level of congestion contributes to a **local accident rate higher than the national motorway average**, which included nine fatalities between July 2006 and June 2009.

Drwy'r rhan hon o'r draffordd, caiff y terfyn cyflymder gorfodol ei addasu yn unol ag amodau traffig er mwyn sicrhau bod cerbydau'n symud yn raddol. Yn ystod cyfnodau heb dagfeydd a heb ddigwyddiadau, nid yw'r arwyddion ar gyfer y system Terfyn Cyflymder Amrywiadwy yn weithredol ac mae'r terfyn cyflymder cenedlaethol yn berthnasol. Yn ystod y cyfnodau prysur o ran traffig neu pan fydd digwyddiad, bydd synwryddion y system yn canfod y tagfeydd ac yn cyfrifo'r terfyn cyflymder gorau posibl ar gyfer y swm o draffig. Yna, caiff terfynau cyflymder eu harddangos ar yr arwyddion electronig sydd uwchben y lonydd neu ar ochr y ffordd i leihau'r risg o wrthdrawiadau o gerbydau sy'n agosáu at gefn ciwiau. Pan fydd llif y traffig yn tawelu, ni fydd angen arwyddion y cynllun Terfyn Cyflymder Amrywiadwy mwyach a bydd y ffordd gerbydau'n dychwelyd i weithredu'n ôl yr arfer. Ochr yn ochr â'r system awtomataidd, bydd gweithredwyr awdurdodedig y ganolfan reoli yn monitro'r rhwydwaith ffyrdd a gallant ymyrryd os bydd angen.

Mewn llythyr at y Cadeirydd gan Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi a'r Seilwaith dyddiedig 22 Tachwedd 2016, dywedodd Ysgrifennydd y Cabinet fod terfyn cyflymder dros dro o 50mya ar hyn o bryd tua'r gorllewin at dwnelau Bryn-glas oherwydd dibyniaeth barhaus ar system oleuadau dros dro a osodwyd er mwyn caniatáu ailagor y twnnel yn gyflym ar ôl tân ym mis Gorffennaf 2011. Ar ôl blaenoriaethu [gwaith adnewyddu](#) ar yr eger tua'r gorllewin, rhagwelir y gellir cael gwared ar y terfyn cyflymder o 50mya dros dro erbyn mis Ebrill 2017.

Gorfodi'r Terfyn Cyflymder Amrywiadwy

Caiff camerâu gorfodi cyflymder eu gosod ar nenbontydd uwchben gyda'r camerâu yn cael eu gweithredu ar ôl canfod cerbyd sy'n teithio'n gyflymach na'r terfyn cyflymder sydd mewn grym ar y pryd. Mae gan y system [Gymeradwyaeth angenrheidiol y Swyddfa Gartref](#) (HOTA) sy'n caniatáu ei ddefnydd at ddibenion gorfodi. Caiff gorfodaeth cyflymder ledled Cymru ei rheoli a'i chydgysylltu gan [GanBwyll](#), sef partneriaeth aml-asiantaeth sy'n cynnwys yr holl Awdurdodau Prifffyrdd yng Nghymru a'r pedwar heddlu yng Nghymru. Llywodraeth Cymru sy'n berchen ar y camerâu ac yn eu gosod ar Draffordd yr M4 a'r heddlu, fel yr awdurdod gorfodi, sy'n gyfrifol am y gwaith gorfodi o ddydd i ddydd.

Camau gweithredu Llywodraeth Cymru

Ar 17 Ionawr 2011 gosododd Llywodraeth Cymru [Reoliadau Traffordd yr M4 \(O Fan i'r Gorllewin o Gyffordd 23A \(Magwyr\) i Fan i'r Dwyrain o Gyffordd 29 \(Cas-bach\)\) \(Terfynau Cyflymder Amrywiadwy\) 2011](#) (Rheoliadau 2011) gerbron y Cynulliad er mwyn galluogi cyflwyno system terfyn cyflymder amrywiol ar Draffordd yr M4 rhwng Cyffordd 23A (Magwyr) a Chyffordd 29 (Cas-bach) a'r slipffyrdd cyfagos. Cafodd y rheoliadau hyn eu disodli yn ddiweddarach gan [Reoliadau Traffordd yr M4 \(Man i'r Gorllewin o Gyffordd 23A \(Magwyr\) i Fan i'r Dwyrain o Gyffordd 29 \(Cas-bach\)\) \(Terfynau Cyflymder Amrywiadwy\) 2015](#) (Rheoliadau 2015) a gafodd eu gosod gerbron y Cynulliad ar 31 Mawrth 2015 a daethant i rym ar 21 Ebrill 2015. Mae'r [Memorandwm Esboniadol \(PDF, 130KB\)](#) i Reoliadau 2015 yn nodi y canfu archwiliad fân wallau yn y disgrifiadau o hyd y cynllun yn yr atodlen i Reoliadau 2011 a bod Rheoliadau 2015 yn cywiro'r gwallau hynny. Mae'r memorandwm esboniadol yn egluro ymhellach:

An audit found minor errors in the scheme length descriptions in the schedule to the 2011 Regulations, and there are some overlaps between areas covered by the 2011 Regulations and areas covered by other road traffic orders. This discrepancy is making the police and Go-Safe, who perform a management function for prosecutions relating to exceeding speed limits, **wary of enforcing the lower speed limits on drivers**. The issues about possible conflicts and overlaps with pre-existing SIs at entry/exit slip roads throughout the VSL scheme should not affect the enforcement of the VSL on the M4 itself. However these issues, if not resolved, may be raised as part of any legal challenge and could be used to try and **undermine the validity of the VSL scheme**. Our enforcement partners (the police and Go-Safe) **are unwilling to enforce compliance while this risk of legal action remains**. Data analysis by officials shows that **compliance with the speed limit is gradually diminishing**. For example, at a sample location displaying a 50mph setting, approximately **85% of vehicles were driven below the speed camera capture threshold at the start of the scheme**. This figure is now **approximately 79%**. This shows that the **full benefits of the scheme are not being realised without the enforcement aspect**. In order for our enforcement partners to proceed with confidence, these Regulations correct the errors in the 2011 Regulations.

Ar 25 Gorffennaf 2016, [cyhoeddodd](#) Llywodraeth Cymru lansiad ymgyrch diogelwch newydd ar gyfer y rhan hon o'r M4. Dywedodd Llywodraeth Cymru y byddai'r ymgyrch yn cynnwys

cam addysg ac ymwybyddiaeth cychwynol, gan gynnwys "cyfnod gras", ac yna cyfnod gorfodi ac erlyn. Dywedodd [trydariad gan GanBwyll](#) ar 20 Medi 2016 y dechreuodd gorfodaeth ar 26 Medi 2016.

Mae llythyr Ysgrifennydd y Cabinet yn nodi bod system terfyn cyflymder amrywiadwy ar waith ar hyd y rhan hon o'r M4 er mwyn sicrhau diogelwch defnyddwyr y ffordd. Mae'r llythyr hefyd yn nodi yr ystyrir bod y [prosiect arfaethedig sy'n ymwneud â choridor yr M4 o amgylch Casnewydd](#) yn ateb cynaliadwy, hirdymor i'r problemau cymdeithasol, amgylcheddol ac economaidd sy'n gysylltiedig â'r M4 bresennol o amgylch Casnewydd. Mewn [datganiad ysgrifenedig](#) ar y prosiect a gyhoeddwyd gan Ysgrifennydd y Cabinet ar 14 Rhagfyr 2016, datgelodd Llywodraeth Cymru fod yr "asesiadau diweddaraf yn dangos y bydd lefelau'r traffig yn y dyfodol, gan ystyried y cynigion diweddaraf ar gyfer y Metro, yn parhau i dyfu" gyda'r traffig ar yr M4 o amgylch Casnewydd "yn dal yn rhy drwm, gan greu problemau difrifol sy'n gwaethygu". Cadarnhaodd y datganiad y bydd "Arolygwyr Annibynnol am ystyried y Prosiect mewn ymchwiliad y penderfynir arno gan yr Arolygiaeth Gynllunio ac a fydd yn dechrau ar 28 Chwefror 2017".

Camau gweithredu Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Mewn ymateb i [gwestiwn ar effaith y cynllun Terfyn Cyflymder Amrywiadwy ar lif traffig](#) gan William Graham AC yn y Cyfarfod Llawn ar 9 Chwefror 2013, dywedodd y Prif Weinidog Carwyn Jones:

Mae'r arwyddion presennol yn awgrymu bod **tagfeydd yn llai difrifol yn dilyn sefydlu'r system**. Mae'r system yn lleihau'r ciwio sy'n deillio o ofnyion ar y rhwydwaith ar adegau brig yn hytrach na chael gwarded arno'n gyfan gwbl. **Bydd asesiad llawn yn cael ei gynnal pan fydd digon o wybodaeth wedi'i chasglu i ddarparu asesiad ystadegol dibynadwy.**

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidrwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Eich cyf/Your ref P-05-729
Ein cyf/Our ref KS/07160/16
Mike Hedges AM
Chair - Petitions Committee

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

22 November 2016

Dear Mike

Thank you for your letter of 4 November regarding petition P-05-729 Removal of M4 Speed Restrictions at the Brynglas tunnels.

A variable speed limit system is in place along this stretch of the M4 to ensure the safety of road users. It uses sensors in the road to detect the start of traffic build up that could cause congestion. If this happens, the mandatory speed limit is automatically adjusted to keep the traffic flowing. When no speed limit is indicated, the section reverts to the national speed limit.

It should be noted that there is only a temporary 50mph speed limit in place on the westbound approach to the Brynglas tunnels. Following the tunnel fire in July 2011 a temporary lighting system was installed to allow the tunnel to reopen as quickly as possible. Usually, the lighting within the tunnel should adjust automatically depending on the amount of natural light outside. This is the case in the eastbound tunnel. However, the temporary system in the westbound tunnel is not variable. As a result, 50mph is the safest speed limit to have in place for the time being. There are no speed restrictions in place in the eastbound tunnel other than when the variable speed limit system is in operation.

We began works to refurbish the Brynglas tunnels on 20 June with completion expected by February 2018. The mechanical and electrical systems, including lighting, will be replaced as part of these works. The westbound tunnel bore will be refurbished before the eastbound bore and removal of the temporary 50mph speed limit on the westbound bore is anticipated by April 2017. Further information on the refurbishment work is available on our website: <http://gov.wales/topics/transport/roads/schemes/m4/brynglas-tunnels/?lang=en>

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400
Gohebiaeth.Ken.Skates@llyw.cymru
Correspondence.Ken.Skates@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. **Tudalen y pecyn 09** Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

The proposed M4 Corridor around Newport project is considered to be the sustainable, long-term solution to the social, environmental and economic problems associated with the existing M4 around Newport. It forms an essential part of a vision for an efficient integrated transport system in Wales. Further information regarding the project can be found at www.gov.wales/m4newport.

*Yours ever,
Ken*

Ken Skates AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi a'r Seilwaith
Cabinet Secretary for Economy and Infrastructure

P-05-730- Cyllid ac Ariannu Llywodraeth Leol.

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan UNISON Wales ar ôl casglu 2,192 llofnod.

Geiriad y ddeiseb

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i:

- a. Gynyddu cyfanswm cyllid (refeniw) allanol i awdurdodau lleol i o leiaf y lefelau hynny a oedd yn berthnasol yn 2013/14 mewn termau real.
- b. Cyflwyno deddfwriaeth a fyddai'n darparu 'pŵer cymhwysedd cyffredinol' i awdurdodau lleol yng Nghymru.
- c. Annog awdurdodau lleol i ddefnyddio eu pwerau presennol i ddarparu nwyddau a gwasanaethau i rannau eraill o'r sector cyhoeddus yng Nghymru, ac i ymchwilio a masnachu drwy ddatblygu amrywiaeth o nwyddau a gwasanaethau y gellir eu cyflenwi i'r cyhoedd yn gyffredinol ac i'r sector preifat yn fwy cyffredinol.
- d. Gweithio gydag awdurdodau lleol yng Nghymru i ryddhau ffrydiau refeniw presennol drwy, er enghraifft, ailariannu neu ddisodli cynlluniau PFI ar ddelerau mwy ffafriol, gan ddefnyddio'r cyfleoedd a gynigir gan gyfraddau llog hanesyddol isel.
- e. Ymgymryd â chefnogi gwaith y Comisiwn Annibynnol Materion Ariannol Llywodraeth Leol Cymru

Rydym ni sydd wedi llofnodi isod yn gweld gwerth y gwasanaethau a ddarperir gan gynghorau lleol yng Nghymru, ac rydym o'r farn, drwy weithredu'r camau hyn y gall Llywodraeth Cymru helpu i atal difrod pellach i ddarpariaeth gwasanaethau cyhoeddus yn lleol; er, rydym yn cydnabod fod y camau hyn yn ddim ond rhan o'r ateb, ac y bydd angen rhoi terfyn ar raglen galedi Llywodraeth San Steffan i sicrhau y gall gwasanaethau cyhoeddus gael eu hariannu mewn ffordd gynaliadwy a digonol yn y dyfodol.

Gwybodaeth ychwanegol

UNSAIN Cymru yw Undeb Llafur mwyaf y sector cyhoeddus, sy'n cynrychioli oddeutu 100,000 o weithwyr sector cyhoeddus yng Nghymru.

Mae UNSAIN Cymru, yn ogystal ag ymgyrchu dros ddiweddu caledi a thros Ariannu Teg i Gymru gan Lywodraeth San Steffan, hefyd yn ymgyrchu dros ddiogelu gwariant ar lywodraeth leol gan Lywodraeth Cymru, ac yn cymryd y camau angenrheidiol i sicrhau y caiff gwasanaethau ein cynghorau, sy'n sicrhau bod ein cymunedau yn iach ac yn addysgedig eu diogelu

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Canol Caerdydd
- Canol De Cymru

Cyllid ac Ariannu Llywodraeth Leol

Y Pwyllgor Deisebau | 17 Ionawr 2017

Briff Ymchwil:

Deiseb P-05-730

Teitl y ddeiseb: Cyllid ac Ariannu Llywodraeth Leol

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i:

- Gynyddu cyfanswm cyllid (refeniw) allanol i awdurdodau lleol i o leiaf y lefelau hynny a oedd yn berthnasol yn 2013/14 mewn termau real.
- Cyflwyno deddfwriaeth a fyddai'n darparu 'pŵer cymhwysedd cyffredinol' i awdurdodau lleol yng Nghymru.
- Annog awdurdodau lleol i ddefnyddio eu pwerau presennol i ddarparu nwyddau a gwasanaethau i rannau eraill o'r sector cyhoeddus yng Nghymru, ac i ymchwilio a masnachu drwy ddatblygu amrywiaeth o nwyddau a gwasanaethau y gellir eu cyflenwi i'r cyhoedd yn gyffredinol ac i'r sector preifat yn fwy cyffredinol.
- Gweithio gydag awdurdodau lleol yng Nghymru i ryddhau ffrydiau refeniw presennol drwy, er enghraifft, ailariannu neu ddisodli cynlluniau PFI ar delerau mwy ffafriol, gan ddefnyddio'r cyfleoedd a gynigir gan gyfraddau llog hanesyddol isel.
- Ymgymryd â chefnogi gwaith y Comisiwn Annibynnol Materion Ariannol Llywodraeth Leol Cymru

Rydym ni sydd wedi llofnodi isod yn gweld gwerth y gwasanaethau a ddarperir gan gynghorau lleol yng Nghymru, ac rydym o'r farn, drwy weithredu'r camau hyn y gall Llywodraeth Cymru helpu i atal difrod pellach i ddarpariaeth gwasanaethau cyhoeddus yn lleol; er, rydym yn cydnabod fod y camau hyn yn ddim ond rhan o'r ateb, ac y bydd angen rhoi terfyn ar raglen galedi Llywodraeth San Steffan i sicrhau y gall gwasanaethau cyhoeddus gael eu hariannu mewn ffordd gynaliadwy a digonol yn y dyfodol.

1. Cyflwyniad

Llywodraeth Leol yw un o'r Prif Grwpiau Gwariant (MEG) mwyaf i Lywodraeth Cymru ac yn y gyllideb ddiwethaf, derbyniodd y gwariant ail uchaf ar ôl y MEG Iechyd, Llesiant a Chwaraeon. Mae awdurdodau lleol yn derbyn y rhan fwyaf o'u cyllid gan Lywodraeth Cymru trwy'r setliad llywodraeth leol.

Fel y disgrifiwyd yn adroddiad Swyddfa Archwilio Cymru [Cydnherthedd ariannol awdurdodau lleol yng Nghymru 2015-16](#), ers 2010 mae llywodraeth y DU wedi lleihau gwariant ar wasanaethau cyhoeddus fel rhan o'i chynlluniau i leihau'r diffyg yn y DU. Mae hyn yn ei dro wedi arwain at gyllidebau is ar gyfer Llywodraeth Cymru, ac yn golygu bod cyfanswm y Cyllid Allanol ar gyfer awdurdodau lleol wedi gostwng bob blwyddyn ers 2010.

2. Cyfanswm y Cyllid Allanol (refeniw) mewn awdurdodau lleol

Cyfanswm y Cyllid Allanol (AEF) yw'r enw a roddir i'r arian a ddosberthir gan Lywodraeth Cymru trwy'r setliad. Mae hyn hefyd yn cynnwys trethi annomestig a ailddosbarthwyd.

Mae awdurdodau lleol yn derbyn y rhan fwyaf o'u cyllid refeniw drwy'r [Setliad Llywodraeth Leol](#), ac mae hyn yn cael ei gyhoeddi bob blwyddyn yn dilyn cyhoeddi'r gyllideb. Mae Llywodraeth Cymru yn darparu tua 80% o'r arian a ddyrennir i awdurdodau lleol. Dosberthir yr arian i awdurdodau lleol yn ôl fformiwla sy'n seiliedig ar angen.

Dyrannodd [Setliad Refeniw a Chyfalaf Terfynol Llywodraeth Leol 2017-18](#) £4.1 biliwn o arian refeniw ar gyfer llywodraeth leol yng Nghymru. Roedd setliad 2017-18 yn cynrychioli'r cynnydd arian parod cyntaf ers 2013-14. Fodd bynnag, mae'n dal i fod yn doriad mewn termau real mewn arian ar gyfer awdurdodau lleol.

3. Pŵer cymhwysedd cyffredinol

Mae awdurdodau lleol yng Nghymru yn gallu arfer eu swyddogaethau o dan y pŵer 'llesiant' o dan y [Ddeddf Llywodraeth Leol \(2000\)](#). Mae'r pŵer llesiant hwn yn galluogi awdurdodau lleol i weithredu mewn unrhyw ffordd y maent yn credu y byddai'n gwella llesiant economaidd, cymdeithasol neu amgylcheddol eu hardal neu'r bobl yn eu hardal, ar yr amod nad yw'n cael ei wahardd fel arall rhag gwneud hynny gan ddeddfwriaeth arall.

Roedd y [Bil Llywodraeth Leol Drafft \(2015\)](#) yn cynnwys darpariaeth ar gyfer pŵer cymhwysedd cyffredinol. Nid yw'n debygol y bydd y Bil drafft hwn yn mynd yn ei flaen ac [mae cynigion diwygio newydd yn cael eu paratoi ar hyn o bryd](#). Cyflwynodd [Deddf Lleoliaeth 2011](#) bŵer cymhwysedd cyffredinol ar gyfer awdurdodau yn Lloegr.

Mae'r [pŵer cymhwysedd cyffredinol](#) yn disodli pwerau llesiant awdurdodau lleol ac yn caniatáu i'r sefydliadau hynny "wneud unrhyw beth y gall unigolion yn gyffredinol ei wneud". Mae yna nifer o gyfyngiadau, er enghraifft ni all yr awdurdod lleol ddefnyddio'r pŵer i godi

trethi (y tu hwnt i bwerau cyfredol), ehangu pŵer i greu is-ddeddfau ac mae'r awdurdod wedi'i gyfyngu gan unrhyw beth a waherddir gan statud.

Mae Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru wedi galw am bŵer cymhwysedd cyffredinol i awdurdodau lleol ac yn eu tystiolaeth i'r cynulliad cenedlaethol ynghylch y Bil Llywodraeth Leol drafft, [croesawodd ei gynnwys yn y cynigion](#).

Yn ei llythyr i'r Pwyllgor hwn ynghylch y ddeiseb hon mae Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a Llywodraeth Leol yn dweud:

Er mwyn darparu cymorth pellach, rydym yn ystyried y posibilrwydd o gyflwyno pŵer cymhwysedd cyffredinol ar y cyfle deddfwriaethol cynharaf.

4. Darparu nwyddau a gwasanaethau gan awdurdodau lleol a phwerau i fasnachu

Mae [Deddf Llywodraeth Leol 2003](#) (Adran 93 i 98) yn cynnwys darpariaeth i awdurdodau lleol i ddatblygu ffrydiau incwm newydd. Mae'r Ddeddf yn caniatáu i awdurdodau lleol fasnachu drwy sefydlu cwmnïau masnachu awdurdodau lleol lle mae gan awdurdodau bŵer statudol i berfformio'r gwasanaeth sy'n amodol ar fasnachu.

Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru wedi cyhoeddi yn ddiweddar [adroddiad ar y defnydd o bwerau awdurdodau lleol i gyflwyno a chynyddu taliadau am wasanaethau](#). Daeth yr Archwilydd Cyffredinol i'r casgliad:

nad yw awdurdodau lleol ar hyn o bryd yn dilyn pob opsiwn i gynhyrchu incwm oherwydd gwendidau yn eu polisiau ac yn y ffordd y maent yn defnyddio data a gwybodaeth i gefnogi gwneud penderfyniadau.

Mae adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru hefyd yn canfod bod y [Ddeddf Lleoliaeth 2011](#) wedi darparu datganiad clir o bwerau i awdurdodau lleol yn Lloegr, megis y pŵer cymhwysedd cyffredinol. Mae hyn wedi arwain at fwy o awdurdodau lleol yn nodi cyfleoedd codi incwm a manteisio arnynt. Mae'r pŵer cyffredinol, drwy ganiatáu awdurdod lleol i 'wneud unrhyw beth y gall unigolyn ei wneud', yn caniatáu awdurdodau lleol i fasnachu mewn amrywiaeth ehangach o wasanaethau. Mae awdurdodau lleol yng Nghymru yn gyfyngedig o ran nad ydynt yn gallu masnachu ag unigolion lle mae ganddynt ddyletswydd statudol eisoes i ddarparu'r gwasanaeth i'r unigolyn hwnnw.

Yn ei llythyr mae Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a Llywodraeth Leol yn nodi bod gan awdurdodau lleol nifer o offer ariannol ar gael iddynt ar hyn o bryd:

Mae ystod o weithgareddau arloesol yn cael eu cynnal gan awdurdodau ac mae'n bwysig i bob awdurdod ddysgu o'r profiadau hyn ac i fabwysiadu arfer da. Mae'n arbennig o bwysig i awdurdodau i barhau i chwilio am arbedion mewn swyddogaethau gweinyddol fel bod yr adnoddau sydd ar gael yn cael eu sianelu tuag at wasanaethau rheng flaen. Mae

angen i awdurdodau sicrhau cydbwysedd rhwng y cyfleoedd ar gyfer cynhyrchu incwm â darparu ar gyfer anghenion eu cymunedau.

5. Ail-gyllido Mentrau Cyllid Preifat

[Mae prosiectau Menter Cyllid Preifat \(PFI\)](#) yn fath o bartneriaeth cyhoeddus–preifat (PPP) a ddefnyddir i ariannu buddsoddiadau cyfalaf mawr. Mae prosiect PFI nodweddiadol yn gyfrifoldeb y sector preifat o ran dylunio ac adeiladu'r ased ac ar gyfer rhedeg yr ased. Mae'r cwmni preifat hefyd yn gyfrifol am godi'r cyllid angenrheidiol i wneud hyn. Mae'r corff sector cyhoeddus yna yn prynu i mewn i wasanaeth, yn hytrach na chaffael ased ac yn talu 'tâl unedol' parhaus. Mae ail-gyllido PFI yn fecanwaith y gall awdurdod lleol ei ddefnyddio i drafod a newid trefniadau cyllido gwreiddiol y prosiect.

Mae Llywodraeth Cymru yn darparu cymorth ariannol ar gyfer elfen gyfalaf cynlluniau PFI a gymeradwywyd yn flaenorol. Mae awdurdodau lleol yn gyfrifol am sicrhau gwerth gorau ar gyfer eu cynlluniau. Yn ei lythyr i'r Pwyllgor hwn, mae Ysgrifennydd y Cabinet yn nodi y bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i 'annog' awdurdodau lleol i fynd ar drywydd ail-gyllido PFI a bod llawer o awdurdodau lleol yn gwneud hynny. [Mae Trysorlys EM yn casglu data am brosiectau PFI a PFI 2](#). Mae'r data diweddaraf yn cyfeirio at 2014–15. Mae hyn yn dangos bod yna 28 o brosiectau PFI yn gweithredu yng Nghymru, ac o'r rhain roedd 10 wedi'u caffael gan awdurdodau lleol.

6. Y Comisiwn Annibynnol ar Gyllid Llywodraeth Leol Cymru.

Sefydlwyd [Y Comisiwn Annibynnol ar Gyllid Llywodraeth Leol Cymru](#) gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (CLILC) a'r Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA). Cafodd ei Adroddiad Terfynol, [Cyllid Llywodraeth Leol Cymru, Uchelgais ar gyfer Newid: Anelu'n Uwch](#), ei lansio ar 24 Mawrth 2016 (mae crynodeb o'r diwygiadau arfaethedig wedi'i amlinellu yn yr Atodiad).

Mae Llywodraeth Cymru wedi nodi y bydd gwaith y comisiwn yn cael ei ystyried fel rhan o'r gwaith diwygio ehangach sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd. Mae rhaglen Llywodraeth Cymru ar gyfer llywodraethu; Symud Cymru Ymlaen yn cynnwys ymrwymiad i:

Ddiwygio cyllid llywodraeth leol i wneud cynghorau'n fwy cynaliadwy a hunangynhaliol, gan ddefnyddio canfyddiadau'r comisiwn annibynnol ar gyllid llywodraeth leol a Phanel Llywodraeth Cymru ar Ddyfodol Cyllido.

Pan ofynnwyd iddo am waith y comisiwn annibynnol yn ei [dystiolaeth lafar i'r Pwyllgor Cydraddoldeb, Llywodraeth Leol a Chymunedau ym mis Gorffennaf 2016](#), amlinellodd Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a Llywodraeth Leol fod yr adroddiad yn cynnwys rhai 'argymhellion cryf' y byddai'n trefnu eu trafod gyda CLILC, ond hefyd bod yna rai 'a allai achosi problemau', gan amlygu bod cadw 100% o drethi busnes yn fater o'r fath.

Yn ei lythyr at y Pwyllgor Deisebau dywedodd Ysgrifennydd y Cabinet fod yr adroddiad:

yn gyfraniad defnyddiol at y syniadau ar ddatblygu system cyllid llywodraeth leol sydd yn fwy gwydn.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol, fodd bynnag, nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau na'u diwygio fel arall o reidrwydd i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Eich cyf/Your ref: P-05-730
Ein cyf/Our ref: MD/05482/16

Mike Hedges AM
Chair - Petitions Committee
National Assembly for Wales
Ty Hywel
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

SeneddPetitions@assembly.wales

22 November 2016

Dear Mike,

Thank you for your letter of 9 November regarding petition P-05-730 on local government finance and funding.

I announced the Provisional Local Government Settlement for 2017-18 on 19 October. It will provide over £4.1 billion of revenue funding for local government in Wales for 2017-18. This includes top-up funding which ensures that no authority will see a reduction of greater than 0.5% in its core funding compared to 2016-17.

This is a good settlement for local government, particularly given the many competing pressures on the Welsh Budget. It constitutes the first increase in the core funding for local government since 2013-14.

The Welsh Local Government Association recognised the settlement is considerably better than most in local government had been expecting, describing it as “challenging but fair”.

The reductions to our Budget as a result of the Spending Review 2015 continued the UK Government’s squeeze on public spending and commitment to austerity. Our Budget will be 9% lower in real terms by the end of the decade – equivalent to almost £1.5bn less in real terms for public services in Wales in 2019-20 than in 2010-11.

Despite this, the Welsh Government has afforded relative protection to its funding for local government. This is evidenced by the fact that authorities budgeted to increase their spending in 2016-17 by 0.4% and have continued to add to their reserves.

Authorities currently have considerable scope under existing legislation to introduce new ways of working and alternative delivery models. This should help authorities to manage the financial challenges they face. Alongside this, the Welsh Government has provided a range of practical and financial support to local government to explore alternative approaches. To provide further support, we are considering the scope to introduce a general power of competence at the earliest legislative opportunity.

It is important for authorities to consider the range of financial tools at their disposal in managing the pressures they face. Whilst the annual settlement provides the largest single component of funding for local government in Wales, it is not the only one. A range of innovative activities are being undertaken by authorities and it is important for all authorities to learn from these experiences and to adopt good practice. It is particularly important for authorities to continue to look for savings in administrative functions so that the available resources can be channelled towards frontline services. Authorities need to balance the opportunities for generating income with providing for the needs of their communities.

The Welsh Government continues to provide financial support for the capital element of previously approved PFI schemes and it is for each authority to secure best value for money through these schemes. Authorities are able to explore opportunities to review and refinance existing PFI schemes and many are doing so. We have been encouraging authorities in pursuing this and will continue to do so.

In *Taking Wales Forward*, the Welsh Government has set out its intention to reform local government funding to make councils more sustainable and self-sufficient. The report of the Independent Commission on Local Government Finance Wales is a helpful contribution to the thinking on the development of a local government finance system which is more resilient.

Over the summer, I met local authority leaders and other stakeholders to discuss how we can develop an approach to reforming local government that is deliverable and sustainable. It is in everyone's interests that we get this right and I welcome constructive dialogue with all those with a contribution to make.

Best wishes,
Mark

Mark Drakeford AM/AC

Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a Llywodraeth Leol
Cabinet Secretary for Finance and Local Government

P-05-730 Local Government Finance and Funding – Correspondence from the Petitioner to the Committee, 09.01.17

UNISON Cymru/Wales submission to the Petitions Committee Tuesday 17 January 2017

1.1 UNISON welcomes the positive approach taken by Mark Drakeford, Cabinet Secretary for Finance and Local Government as outlined in his letter to Petitions Committee' Chair, 22 November 2016 and evidenced in the Provisional LG Settlement for 2017-18 announced on 19 October 2016, ensuring no council will see reductions of greater than 0.5% in their core funding compared to 2016-17 and looking to adopt some of UNISON's measures detailed in our petition.

1.2 However, Local Government services are facing irreparable damage under the policies of austerity and all measures need to be taken to protect our services and our communities.

Extracts from UNISON Wales report 'Local Government Wales: Audit of Austerity 2016'

Introduction

2.1 The services provided by local authorities are a fundamental element of ensuring the economic, social and environmental health of our communities across Wales.

Every single service provided by a local authority has an impact on the health and wellbeing of communities and individuals. In fact, local authorities are becoming increasingly recognised for the health, social and environmental improvements they deliver. They are an essential tool in our armoury against inequality, poverty, and ill health.

2.2 In addition, they help to build resilient communities by promoting a sustainable local economy and environment – not only through the services they deliver to those communities, but as a significant employer of the local workforce.

Councils are expected to deliver high quality public services and be accountable to the communities they serve. This can only be properly achieved through a directly employed public sector workforce.

2.3 Yet despite the widely recognised benefits of local government services and the growing expectations on local authority provisions, the financial situation in Wales has never looked so bleak and local government services are facing irreparable damage. This report gives some insight into these financial challenges facing Welsh local government.

We urgently need fairer funding for Wales, a halt to the UK government austerity programme, and investment in our vital public services, but this report also outlines

a number of measures that the Welsh Government can immediately take to help to alleviate some of this damage to local public service provision.

Direct impact on staff who provide our services

3.1 For every seven people who worked for the local council in Wales in 2010 only six people do so in 2016. Yet the public still expect the same level of service – for the bins to be emptied, the roads to be swept, the elderly to be cared for and their children to be well educated.

3.2 According to the ONS Quarterly Public Sector Employment Survey between the second quarter 2010 and the second quarter 2016:

- 23,700 fewer people are employed by councils in Wales – 17,600 permanent jobs have gone as well as 6,100 temporary/casual jobs
- 6,900 fewer men and 9,200 fewer women are employed full time
- 2,000 fewer men and 5,400 fewer women are employed part-time

The Funding Squeeze – Local Government Finance in Wales 2010 to 2016

4.1 The system of local government financing in Wales is built on Standard Spending Assessments' (SSAs). These are **notional** calculations of what each council needs to spend in order to provide a standard level of service.

4.2 Each year the Wales Government calculates the SSA for each council. It then subtracts the council tax income that it expects the council to receive assuming 100% collection and a standard council tax level – this is called council tax for standard spending. Then it subtracts that council's share of the business rates – in Wales business rates are collected by councils and paid into a national pool and distributed back to local councils. The balance is the revenue support grant the council gets from the Wales Government.

4.3 For the first three years to 2013/14 the overall SSA grew from £5.090bn in 2010/11 to £5.526bn in 2013/14. Throughout this period the increase failed to keep pace with both the increase in CPI and RPI but it was in stark contrast to the experience of local authorities in England that saw significant cash reductions in the grant from the Westminster Government.

Table 1

Year	SSA £'000	Cumulative % increase in SSA	Cumulative % increase in CPI	Cumulative % increase in RPI
2010/11	£5,089,991	0.0	0.0	0.0

2011/12	£5,103,242	0.26	4.5	5.2
2012/13	£5,150,213	1.18	7.4	8.6
2013/14	£5,526,387	8.57	10.2	11.8
2014/15	£5,463,936	7.35	11.9	14.5
2015/16	£5,385,525	5.81	11.9	15.7
2016/17	£5,425,128	6.58	12.7	17.6

4.4 But in 2014/15 and 2015/16 the SSA fell each year and by 2016/17 the gap between the percentage increase in SSA and the percentage increases in CPI has widened from just over 1.5% to 6% and for RPI it has widened from 3.2% to over 11%.

4.5 This report has already established that SSAs – the need to spend – did not keep pace with inflation. It has not kept pace with population growth either. In 2011 the population in Wales was 3.06 million and by 2016 this had risen to 3.168 million or by 3.53 per cent.

Between 2010/11 and 2015/16 SSAs grew by £335m.

4.6 This increase was largely funded by council tax payers. First the tax base has increased by just over 40,000 Band D equivalent properties and secondly the Wales Government has assumed the council tax that would be charged by local councils would rise from £882.17 in 2010/11 to £1,088.26 in 2016/17.

4.7 Business rates are now contributing an extra £86.65m more than they did in 2010/11 but in practice only £48.46m has found its way into council budgets as the Wales

Government has allowed the growth in business rates to allow a £38.19m cut to the revenue support grant it contributes.

Table 2: The structure of council funding 2010/11 to 2016/17

	100% taxbase (Band D equivalents)	SSA	Council tax	Revenue Support Grant	Redistributed Non Domestic rates	Aggregate External Finance
		£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
2010/11	1178237	£5,089,991	£1,039,400	£3,209,091	£841,500	£4,050,591

2011/12	1185095	£5,103,242	£1,095,110	£3,299,832	£708,300	£4,008,132
2012/13	1191170	£5,150,213	£1,133,208	£3,197,105	£819,900	£4,017,005
2013/14	1197320	£5,526,387	£1,153,352	£3,423,594	£949,440	£4,373,034
2014/15	1202122	£5,463,936	£1,199,470	£3,296,336	£968,130	£4,264,466
2015/16	1210462	£5,385,525	£1,260,816	£3,235,629	£889,080	£4,124,709
2016/17	1218531	£5,425,128	£1,326,076	£3,170,902	£928,150	£4,099,052

The Future

5.1 Local councils in Wales face multi-million budget gaps between now and 2020. The consequences can be seen all too clearly in England where councils such as Lancashire have concluded they will not have the resources to meet their statutory responsibilities. UNISON believes there are five things that can be done by the Wales Government to assist in protecting local public services.

- Increase aggregate external financing (revenue) to local authorities to at least 2013/14 levels in real terms.
- Introduce legislation that provides a 'power of general competence' for local authorities in Wales.
- Encourage local authorities to use their existing powers to provide goods and services to other parts of the public sector in Wales, and to explore and to trade by developing the range of goods and services that can be supplied to members of the public in general and to the private sector more generally.
- Work with local authorities in Wales to release existing revenue streams through, for example refinancing or replacing PFI schemes on more favourable terms utilising the opportunities afforded by historically low interest rates.
- Undertake to support the work of the Independent Commission on Local Government Finance

5.2 Clearly we recognise that these proposals are only a part of the solution and an end to the UK Government austerity programme will be necessary to ensure that public services could be sustainably and adequately funded into the future. However, through implementing these measures, the Welsh Government will at least help to prevent further damage to local public service provision.

P-05-731- Gwerthu Tir a Lonydd Mynediad yn Abercwmboi

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Sue Waterson ar ôl casglu 66 llofnod bapur

Geiriad y ddeiseb

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i atal gwerthu'r tir a'r ffordd fynediad y tu ôl i eiddo 1 i 67 Park View Terrace, Abercwmboi hyd nes y ceir sylwadau gan y gymuned leol, a hyd nes y caiff opsiynau eraill eu hystyried. Mae'r gwerthiant hwn yn mynd rhagddo heb hysbysu nac ymgynghori â'r bobl hynny a gaiff eu heffeithio gan werthiant o'r fath.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Cwm Cynon
- Canol De Cymru

Gwerthu tir a Lonydd Mynediad yn Abercwmboi

Y Pwyllgor Deisebau | 17 Ionawr 2017
Petitions Committee | 17 January 2017

Papur briffio:

Rhif y ddeiseb: P-05-731

Teitl y ddeiseb: Gwerthu tir a Lonydd Mynediad yn Abercwmboi

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i atal gwerthu'r tir a'r ffordd fynediad y tu ôl i eiddo 1 i 67 Park View Terrace, Abercwmboi hyd nes y ceir sylwadau gan y gymuned leol, a hyd nes y caiff opsiynau eraill eu hystyried. Mae'r gwerthiant hwn yn mynd rhagddo heb hysbysu nac ymgynghori â'r bobl hynny a gaiff eu heffeithio gan werthiant o'r fath.

Cefndir

Mae dogfen Llywodraeth Cymru [Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru](#) yn rhoi gwybodaeth am sut y rheolir adnoddau (gan gynnwys asedau, tir ac eiddo) gan sefydliadau sy'n gweithredu o fewn cylch gwaith Cyfrifon Cyfunol Llywodraeth Cymru. Mae tudalen 124 yn cynnwys protocol ar gyfer gwaredu tir, eiddo ac asedau eraill ac yn nodi'n benodol y dylai cyrff cyhoeddus (gan gynnwys Llywodraeth Cymru) wneud yr hyn a ganlyn:

- Nodi prisiau asedau ar y farchnad gan ddefnyddio Llyfr Coch Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig (www.rics.org);
- Ystyried cyfleoedd i gydweithredu mewn perthynas ag asedau yn y sector cyhoeddus yn fwy cyffredinol;
- Gwaredu eiddo tir dros ben o fewn tair blynedd.

Mae [Space Cymru](#) yn hysbysebu eiddo yn y sector cyhoeddus sydd ar gael i'w osod neu'i brynu yng Nghymru. Nid yw'r tir a nodwyd yn y ddeiseb wedi'i restru fel un sydd ar werth ar hyn o bryd.

Camau gweithredu Llywodraeth Cymru

Mae Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi a'r Seilwaith wedi cadarnhau mewn llythyr a anfonwyd at y Pwyllgor fod ei swyddogion ar hyn o bryd mewn trafodaethau gyda Chyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf ynghylch defnyddio'r tir a nodwyd yn y ddeiseb ar gyfer mynediad at safle datblygu cyfagos. Os nad oes angen y tir ar gyfer mynediad at y safle hwnnw, mae Ysgrifennydd y Cabinet wedi cadarnhau y bydd yn cael ei werthu ar sail y farchnad agored.

Camau gweithredu Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Gwnaeth yr ymchwiliad i Reoli Asedau a gynhaliwyd gan y Pwyllgor Cyllid yn 2013 argymhellion i Lywodraeth Cymru gryfhau ei Strategaeth Rheoli Asedau. Gwnaeth Llywodraeth Cymru yn ei ymateb dderbyn bod y gwaith o ddatblygu strategaeth a chynllun Rheoli Asedau Corfforaethol yn flaenoriaeth. Mae strategaeth Rheoli Asedau Corfforaethol Llywodraeth Cymru 2016–21 a luniwyd yn sgil hyn yn datgan yr hyn a ganlyn:

Os penderfynir, ar ôl cynnal adolygiad strategol, bod ased yn ddiangen, caiff ei waredu'n unol ag arfer gorau cydnabyddedig.

[...]

Rydym wedi mabwysiadu canllawiau rheoli asedau a gyhoeddodd Swyddfa Archwilio Cymru ac rydym yn rhan o'r "Gyfnewidfa Arfer Da" ac yn cyfrannu at seminarau dysgu cyffredin. www.wao.gov.uk/cy/arfer-da/asedau

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidrydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Eich cyf/Your ref P-05-731
Ein cyf/Our ref KS/07383/16

Mike Hedges AM
Chair - Petitions Committee

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

7 December 2016

Dear Mike,

Thank you for your letter of 23 November regarding the sale of land to the rear of Park View Terrace, Abercwmboi.

My officials are currently in dialogue with Rhondda Cynon Taf County Borough Council regarding access arrangements to an adjacent development site. The subject land will not be sold until these discussions have concluded.

In the event of the land not being required for access to that site, it is intended that the land will be sold on an open market basis.

Yours ever,

Ken Skates AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi a'r Seilwaith
Cabinet Secretary for Economy and Infrastructure

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Ken.Skates@llyw.cymru
Correspondence.Ken.Skates@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

P-05-732- Amseroedd Aros Annerbyniol ar gyfer Cleifion y GIG yn Adran Damweiniau ac Achosion Brys Wrecsam/Ysbyty Wrecsam Maelor.

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Charles Dodman ar ôl casglu 14 llofnod.

Geiriad y ddeiseb

Rwy'n galw ar Gynulliad Cymru i drafod a gweithredu mesurau i fynd i'r afael ag amseroedd aros annerbyniol ar gyfer pobl Cymru yn Adran Damweiniau ac Achosion Brys Wrecsam/Ysbyty Wrecsam Maelor. Mae pobl Cymru yn ymddangos yn ddigalon ac wedi'u tanseilio oherwydd y sefyllfa annerbyniol hon.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Wrecsam
- Gogledd Cymru

Papur Briffio ar gyfer y Pwyllgor Deisebau

Y Pwyllgor Deisebau | 17 Ionawr 2017
Petitions Committee | 17 January 2017

Rhif y ddeiseb: P-05-732

Teitl y ddeiseb: Amseroedd Aros Annerbyniol ar gyfer Cleifion y GIG yn Adran Damweiniau ac Achosion Brys Wrecsam / Ysbyty Maelor Wrecsam

Testun y Ddeiseb: Rwy'n galw ar Gynulliad Cymru i drafod a gweithredu mesurau i fynd i'r afael ag amseroedd aros annerbyniol ar gyfer pobl Cymru yn Adran Damweiniau ac Achosion Brys Wrecsam / Ysbyty Maelor Wrecsam. Mae pobl Cymru yn ymddangos yn ddigalon ac wedi'u tanseilio oherwydd y sefyllfa annerbyniol hon.

Y cefndir

Defnyddir Fframwaith Canlyniadau GIG Cymru 2016-17, a ryddhawyd [yn WHC \(2016\) 23](#), i fesur cyflawniad drwy gydol 2016-17. Mae Llywodraeth Cymru yn pennu **targedau cenedlaethol** ar gyfer ei wasanaethau gofal brys fel yr amlinellir isod.

Adrannau achosion brys: Y targedau yn ymwneud ag amser a dreulir mewn adrannau Damweiniau ac Achosion brys yw:

- Dylai 95 y cant o gleifion newydd dreulio llai na phedair awr mewn adrannau Damweiniau ac Achosion Brys o'r adeg y maent yn cyrraedd nes eu bod yn cael eu derbyn, eu trosglwyddo neu eu rhyddhau;
- Dileu'r amseroedd aros o 12 awr neu fwy mewn adrannau Damweiniau ac Achosion Brys.

Mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi ystadegau ar yr amser a dreuliwyd yn adrannau Damweiniau ac Achosion Brys GIG Cymru am [y chwarter sy'n dod i ben Medi 2016](#), ac mae'r ffigurau hyn hefyd yn dangos y duedd dros amser. Mae'r ffigurau ar gyfer mis Hydref a mis Tachwedd 2016 bellach ar gael drwy [Wasanaeth Gwybodeg y GIG](#) a chanlyniadau allweddol Cymru gyfan ar gyfer mis Tachwedd 2016 oedd:

- Treuliodd 82 y cant o gleifion lai na phedair awr o'r adeg y gwnaethant gyrraedd nes eu bod yn cael eu derbyn, eu trosglwyddo neu eu rhyddhau ym mis Tachwedd 2016;

- Treuliodd 2,954 o gleifion 12 awr neu fwy o'r adeg y gwnaethant gyrraedd nes eu bod yn cael eu derbyn, eu trosglwyddo neu eu rhyddhau ym mis Tachwedd 2016, sy'n golygu bod 96.3 y cant o gleifion wedi treulio llai na 12 awr o'r adeg y gwnaethant gyrraedd nes eu bod yn cael eu derbyn, eu trosglwyddo neu eu rhyddhau yn ystod y mis hwnnw.

Mae'r sefyllfa o ran Ysbyty Maelor Wrecsam, y ddau Ysbyty Cyffredinol Dosbarth arall ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr a ffigurau Cymru-gyfan ar gyfer Gorffennaf – Tachwedd 2016 wedi'i hamlinellu isod, ynghyd â data cymharol ar gyfer 2015 ::

Tabl 1: Canran y cleifion a dreuliodd lai na phedair awr yn yr adran Damweiniau ac Achosion Brys o'r adeg y gwnaethant gyrraedd nes eu bod yn cael eu derbyn, eu trosglwyddo neu eu rhyddhau

	Gorffennaf 2016	Awst 2016	Medi 2016	Hydref 2016	Tachwedd 2016
Ysbyty Maelor Wrecsam	66.4	73	72 (67.2 :Medi 2015)	75 (69.8: Hydref 2015)	71.6 (67: Tach 2015)
Ysbyty Glan Clwyd	69.7	65.2	69.7	72.6	67.8
Ysbyty Gwynedd	80.2	78.9	78.4	81	76.6
Cymru Gyfan	83.2	84.4	82.8	82.4	82

Ffynhonnell: [Gwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru](#)

Tabl 2: Canran y cleifion a dreuliodd lai na 12 awr yn yr adran Damweiniau ac Achosion Brys o'r adeg y gwnaethant gyrraedd nes eu bod yn cael eu derbyn, eu trosglwyddo neu eu rhyddhau

	Gorffennaf 2016	Awst 2016	Medi 2016	Hydref 2016	Tachwedd 2016
Ysbyty Maelor Wrecsam	95.6	95.4	96 (95.9:Medi 2015)	95.3 (94.5: Hydref 2015)	94.4 (94.4: Tach 2015)
Ysbyty Glan Clwyd	92	91.2	89.3	90	89
Ysbyty Gwynedd	96.3	97	96.1	96.2	94.2
Cymru Gyfan	97.4	97.6	96.8	96.8	96.3

Ffynhonnell: [Gwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru](#)

Yn hwyr yn 2016, cynhaliodd Pwyllgor Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Chwaraeon y 5^{ed} Cynulliad ymchwiliad i barodrzydd ar gyfer y gaeaf 2016-17 o ran gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol Cymru. Nododd [adroddiad ymchwiliad](#) y Pwyllgor y pwysau parhaus drwy gydol y flwyddyn ar wasanaethau Damweiniau ac Achosion Brys yng Nghymru, er ei fod yn cydnabod bod cynnydd tymhorol yn y galw, yn enwedig yn ystod misoedd y gaeaf. Clywodd y Pwyllgor bryderon gan y [Coleg Brenhinol Meddygaeth Frys](#) (RCEM) am y pwysau ar adrannau Damweiniau ac Achosion Brys ledled Cymru. Mae'r RCEM wedi ailadrodd y pryderon hynny yn ddiweddar; mae Llywodraeth Cymru wedi nodi'r pwysau parhaus ar wasanaethau gofal iechyd a dywedodd y bydd yn parhau i weithio gyda'r Coleg ac arbenigwyr iechyd i wella'r ddarpariaeth gofal brys ac argyfwng.

Mae'r galw cynyddol hwn hefyd yn amlwg mewn ardaloedd eraill yn y DU, gyda GIG Lloegr yn profi pwysau sylweddol mewn perthynas â gwasanaethau Damweiniau ac Achosion Brys.

Y camau y mae Llywodraeth Cymru wedi'u cymryd

Dywedodd Ysgrifennydd y Cabinet yn ei [bapur i'r Pwyllgor](#) ar gyfer ei sesiwn ar 15 Medi 2016:

Mae'r ystadegau diweddaraf a gyhoeddwyd yn dangos bod amserau aros mewn adrannau achosion brys ysbytai yng Nghymru yn parhau i wella. Er gwaethaf derbyn tua 2,880 bob dydd, treuliodd 83.2% o gleifion lai na 4 awr mewn adrannau achosion brys yn cael eu brysbennu, eu diagnosis a'u trin rhwng yr amser cyrraedd hyd nes cawsant eu derbyn, eu trosglwyddo neu eu rhyddhau. Roedd yna ostyngiad hefyd yn nifer y bobl sy'n aros dros 12 awr. Mae mwy o waith i'w wneud gan fyrddau iechyd, a disgwylir iddynt weithio i wella profiadau cleifion a dileu oedi maith.

Mae'r Pwyllgor hefyd wedi cael gohebiaeth dyddiedig 16 Rhagfyr 2016 oddi wrth Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd, Llesiant a Chwaraeon, sy'n datgan:

- Mae'n credu ei bod yn bwysig cydnabod bod y rhan fwyaf o gleifion a welir mewn adrannau Damweiniau ac Achosion Brys yn cael eu trin a'u rhyddhau yn gyflym iawn;
- Bu gwelliant yn y perfformiad yn erbyn y targed 4 awr yn Ysbyty Maelor Wrecsam, gan gyflawni perfformiad o 75 y cant yn erbyn y targed o 4 awr ym mis Hydref 2016, gyda 'gwelliannau parhaus mewn amseroedd aros yn yr ysbyty yn ystod y 18 mis diwethaf';
- Mae'n gobeithio gweld gostyngiadau pellach yn yr amseroedd aros mewn adrannau Damweiniau ac Achosion Brys fel rhan o'r broses o wella gofal heb ei drefnu, ac yn disgwyl gweld pob bwrdd iechyd lleol yn sicrhau bod y system argyfwng lleol yn ymateb i gynnydd yn y galw am eu gwasanaethau ar draws yr holl leoliadau gofal iechyd;
- Mae perfformiad yn erbyn hyn yn cael ei fonitro'n rheolaidd drwy gydol y flwyddyn a chedwir cyswllt rheolaidd rhwng Llywodraeth Cymru a byrddau iechyd lleol. Pwysleisiwyd hyn hefyd yn y [dystiolaeth a roddwyd gan Lywodraeth Cymru](#) i ymchwiliad y Pwyllgor Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Chwaraeon i barodrzydd ar gyfer y gaeaf.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidrwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Vaughan Gething AC/AM
Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd, Llesiant a Chwaraeon
Cabinet Secretary for Health, Well-being and Sport

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref VG/06979/16

Mike Hedges AM
Chair - Petitions Committee
National Assembly for Wales
Ty Hywel
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

16 December 2016

Dear Mike,

Thank you for your letter of 29 November on behalf of the Petitions Committee and Charles Dodman regarding Petition P-05-732 about waiting times in A&E at Wrexham Maelor Hospital.

In Wales, the national target is for 95% of patients attending A&E to be admitted, transferred or discharged within four hours. Unfortunately, there are occasions when delays can occur but it is important to recognise that the majority of patients seen in A&E departments are treated and discharged very quickly.

In October, 75% of patients at Wrexham Maelor Hospital A&E department were admitted, transferred or discharged within four hours. While this remains below the national target of 95%, I have been encouraged to see sustained improvement in waiting times at the hospital over the past 18 months. I hope to see further reductions in A&E waiting times as the health board pursues its comprehensive programme to improve unscheduled care performance across all its hospital sites over coming months.

I have made it clear to all local health boards that they must continue to manage their local population needs and ensure that the local emergency system is flexible in responding to peaks in demand in all settings. These expectations are monitored through regular contact between the Welsh Government and local health boards throughout the year.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400
Gohebiaeth.Vaughan.Gething@llyw.cymru
Correspondence.Vaughan.Gething@gov.wales

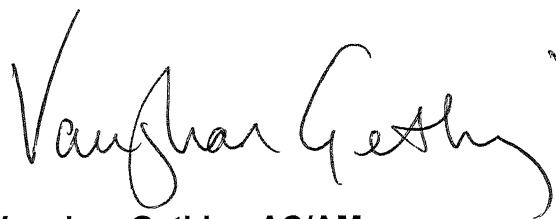
Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Tudalen y pecyn 64

I hope this has helped to clarify the position on this issue.

Yours sincerely,

A handwritten signature in black ink that reads "Vaughan Gething". The signature is written in a cursive style with a large initial 'V' and a long, sweeping tail on the 'g'.

Vaughan Gething AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd, Llesiant a Chwaraeon
Cabinet Secretary for Health, Well-being and Sport

Eitem 2.7

P-05-733- Dim gweithredu pellach ar Barthau Perygl Nitradau (NVZ) yng Nghymru o gwbl

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Nicola Savage ar ôl 30 o lofnodion ar-lein a dros 400 o lofnodion papur. Casglodd deiseb gysylltiedig 497 o lofnodion ar wefan e-ddeiseb amgen

Geiriad y ddeiseb

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i beidio â chymryd camau pellach o ran NVZ yng Nghymru. Byddai cyflwyno'r gyfarwydddeb hon yn rhoi pwysau aruthrol ar ddiwydiant llaeth sydd eisoes yn crebachu, ynghyd â chymunedau gwledig yn ehangach. Ni yw asgwrn cefn economi Cymru, Dim Ffermwyr, Dim Bwyd.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Preseli Sir Benfro
- Canolbarth a Gorllewin Cymru

Deiseb P-05-733: Dim camau pellach o gwbl mewn perthynas â Pharthau Perygl Nitradau yng Nghymru

Y Pwyllgor Deisebau | 17 Ionawr 2017
Petitions Committee | 17 January 2017

Research Briefing:

Rhif y ddeiseb: P-05-733

Teitl y ddeiseb: Dim camau pellach o gwbl mewn perthynas â Pharthau Perygl Nitradau yng Nghymru

Testun y ddeiseb:

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i beidio â chymryd camau pellach o gwbl mewn perthynas â Pharthau Perygl Nitradau yng Nghymru. Byddai cyflwyno'r gyfarwyddeb hon yn rhoi pwysau enfawr ar ddiwydiant ffermio llaeth sydd eisoes ar ei gliniau, ynghyd â'r cymunedau gwledig ehangach. Ni yw asgwrn cefn economi Cymru. Dim Ffermwyr, Dim Bwyd.

Y cefndir

Yn unol â Chyfarwyddeb Nitradau yr UE, mae'n ofynnol i Aelod-wladwriaethau nodi a dynodi **Parthau Perygl Nitradau**, sef ardaloedd a ddynodir fel rhai mewn perygl oherwydd llygredd nitradau amaethyddol. Yng Nghymru ar hyn o bryd, dynodir Parthau Perygl Nitradau gan Reoliad 7 o'r *Rheoliadau Atal Llygredd Nitradau (Cymru) 2013*, a ddaeth i rym ar 25 Hydref 2013 i roi'r Gyfarwyddeb ar waith.

Mae llygredd dŵr gwasgaredig yn digwydd pan fo llygryddion megis nitradau a ffosffadau yn cael eu cario i gyrff dŵr gan ddŵr glaw sy'n deillio o diroedd trefol a gwledig, a hynny fel arfer o sawl gwahanol ffynhonnell, gan gronni o ganlyniad. Mae ewtroffeiddio yn un o brif ganlyniadau llygredd nitradau. Golyga hyn fod cynnydd mewn nitradau neu ffosffadau yn y dŵr sy'n annog twf algâu ac sy'n ffurfio blodau ar arwyneb y dŵr. Mae hyn yn rhwystro golau'r haul rhag cyrraedd planhigion dŵr eraill, sy'n marw o ganlyniad. Mae bacteria yn torri'r planhigion marw, ac yn defnyddio'r ocsigen yn y dŵr, nes y gall y

grynofa ddŵr droi'n ddifywyd. Gall llygredd nitradau effeithio ar ecoleg llynnoedd, afonydd a dyfroedd arfordirol, ansawdd dŵr daear ynghyd â chost cyflenwadau dŵr.

Mae Rhaglen Weithredu o 'Arferion Amaethyddol Da' yn berthnasol i Barthau Perygl Nitradau dynodedig er mwyn ceisio lleihau llygredd nitradau, lle mae'n rhaid i'r tîrfeddiannwr yr effeithir arno ddilyn y camau statudol. Mae camau Rhaglen Weithredu'r Parthau Perygl Nitradau yn cynnwys:

- rheoli'r dyddiadau (cyfnodau caeedig) a'r amodau y mae gwrtaitn nitrogen a deunyddiau organig yn cael eu gwasgaru;
- cael cyfleusterau digonol i storio tail a slyri;
- cyfyngu ar faint o wrtaith nitrogen sy'n cael ei wasgaru i angen y cnwd yn unig;
- cyfyngu ar faint o ddeunydd organig sy'n cael ei wasgaru fesul hectar y flwyddyn;
- cyfyngu ar gyfanswm y deunydd organig sy'n cael ei wasgaru ar lefel fferm;
- rheoli'r ardaloedd lle gellir gwasgaru gwrteithiau nitrogen;
- rheolaethau ar ddulliau gwasgaru; a
- paratoi cynlluniau a chadw cofnodion fferm digonol.

Ar ôl dynodi ardaloedd penodol o dir yn Barthau Perygl Nitradau, dim ond tîrfeddiannwr yn yr ardaloedd hynny sy'n gorfod rhoi camau'r Rhaglen Weithredu ar waith. Y safonau sylfaenol cenedlaethol eraill yn unig sy'n rhaid i dirfeddiannwr mewn ardaloedd eraill ddarostwng iddynt. Ar hyn o bryd, rhaid i tua 750 o ffermydd yn destun rheolaethau llygredd, yn unol â'r Rhaglen Weithredu yng Nghymru.

Yn unol â'r Rheoliadau, mae'n ofynnol bod Parthau Perygl Nitradau dynodedig yn cael eu hadolygu bob pedair blynedd o leiaf. Cyfoeth Naturiol Cymru sy'n adolygu'r Parthau Perygl Nitradau dynodedig, gan wneud argymhellion i Weinidogion Cymru ynghylch pa ardaloedd y dylid eu dynodi, ynghyd â chynghori ynghylch unrhyw welliannau i'r camau yn y Rhaglen Weithredu. Rhaid i Lywodraeth Cymru gyhoeddi'r argymhellion y maent yn bwriadu eu derbyn, gyda gwelliannau neu beidio, gan anfon hysbysiad o'r argymhellion hynny at unrhyw un sy'n perchnogi neu feddiannu tir perthnasol.

Gall cydymffurfio â'r Gyfarwyddeb Nitradau greu costau i ffermwyr mewn Parthau Perygl Nitradau, er enghraifft cost buddsoddi mewn cyfleusterau storio slyri. Fodd bynnag, mae rhywfaint o gymorth ar gael i ffermwyr ar hyn o bryd. Yn unol â'r Rhaglen Datblygu Gwledig i Gymru (2014–2020), gall ffermwyr cymwys gael cyllid er mwyn cynllunio ar gyfer rheoli nitradau. Mae cymorth ariannol ar gael hefyd drwy Gynllun Grant Cynhyrchu Cynaliadwy'r Cynllun Datblygu Gwledig, i wella adnoddau ac effeithlonrwydd busnes.

Camau gweithredu Llywodraeth Cymru

Yn dilyn yr adolygiad o Barthau Perygl Nitradau yn 2012, dynodwyd bod 2.4 y cant o dir Cymru yn Barthau o'r fath. Yn y cyfnod adolygu diweddaraf, mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi nodi ardaloedd eraill a allai fod yn Barthau Perygl Nitradau, a fyddai'n cynyddu nifer y Parthau dynodedig i gynnwys 8 y cant o dir Cymru. Byddai hyn yn cynnwys dynodiad sylweddol o dir newydd yn Sir Benfro a dynodiadau newydd llai o faint ar Ynys Môn ac yn Sir Gaerfyrddin. Mae'r [mapiau ar wefan Llywodraeth Cymru](#) yn dangos y Parthau Perygl Nitradau arfaethedig yng Nghymru â manylion i lawr i lefel y cae.

Yn ddiweddar, cynhaliodd Llywodraeth Cymru [ymgyngoriad](#) ar Barthau Perygl Nitradau yng Nghymru. Noda'r ymgynghoriad y bydd canlyniad yr adolygiad o Barthau Perygl Nitradau, ynghyd â'r ymgynghoriad ei hun, yn cael ei ddefnyddio er mwyn gwneud unrhyw newidiadau priodol i'r Parthau dynodedig a/neu'r camau yn Rhaglen Weithredu'r Parthau Perygl Nitradau. Dull arall a gynigir yn yr ymgynghoriad yw i roi'r Rhaglen Weithredu ar waith ledled Cymru, gan ei gwneud yn ofynnol i'r holl dirfeddianwyr gydymffurfio, yn hytrach na chael Parthau Perygl Nitradau sydd wedi'u targedu. Mae'r ymgynghoriad yn nodi bod Llywodraeth Cymru yn bwriadu **cyflwyno Rheoliadau newydd yn 2017** yn dilyn canfyddiadau'r adolygiad a'r ymgynghoriad.

Ymatebion rhanddeiliaid

[Mae Undeb Amaethwyr Cymru wedi annog ei aelodau i ymateb i'r ymgynghoriad ar Barthau Perygl Nitradau](#) gan rybuddio y bydd nifer o'r cynigion a gyflwynwyd 'yn effeithio'n ddifrifol ar ffermwyr yng Nghymru':

The FUW remains resolutely against the option to apply the action programme throughout the whole of Wales as this would require all landowners to comply with the NVZ action programme measures. There is a distinct lack of evidence for a whole territory approach and the difficulties and costs associated with regulatory compliance for farms whose land does not drain into nitrate polluted waters, makes this option both unwarranted and unreasonably excessive.

Mae Undeb Cenedlaethol yr Amaethwyr Cymru hefyd yn 'wrthwynebus iawn i'r dynodiadau arfaethedig'. [Dywedodd](#) Stephen James, Llywydd Undeb Cenedlaethol yr Amaethwyr Cymru:

NFU Cymru remains wholly unconvinced on the basis of evidence presented by Natural Resources Wales that further NVZ designations are necessary in Wales.

...

Our own NFU Cymru NVZ Survey showed that around one in eight (13%) of farmers would consider leaving the industry if the NVZ proposals are introduced. Nearly three quarters (73%) of farmers surveyed did not have sufficient slurry storage on their farm to meet the proposed NVZ requirements

and it would cost, on average, nearly £80,000 for Welsh farmers to upgrade their slurry storage facilities to achieve NVZ slurry storage compliance.

Mae Undeb Cenedlaethol y Ffermwyr hefyd yn credu nad yw'r cyllid sydd ar gael gan y Rhaglen Datblygu Gwledig yn ddigonol i dalu'r costau hyn, ac y byddai ffermwyr yn cael eu heffeithio'n sylweddol yn ariannol.

Dadleua sefydliadau amgylcheddol fod angen rhagor o ddynodiadau er mwyn atal mwy o lygredd mewn afonydd, a llai o fioamrywiaeth. Mae Ymddiriedolaeth Bywyd Gwylt Cymru yn argymhell y dylid cyfaddawdu rhwng y ddau gynnig ar gyfer Parthau Perygl Nitradau, gan roi dull tiriogaeth rannol Parthau Perygl Nitradau dynodedig ar waith ar sail dalgylch. Noda'r Ymddiriedolaeth y dylai'r ardaloedd dynodedig gynnwys y canlynol:

- ardaloedd a ddangoswyd iddynt gynnwys dyfroedd sydd wedi'u llygru gan nitradau (ynghyd â tir sy'n amsugno'r dŵr hwnnw); ac
- ardaloedd y penderfynwyd ar sail egwyddor rhagofal y gallent gael eu llygru gan nitradau yn y dyfodol. Mae'r Egwyddor Rhagofal yn strategaeth ar gyfer mynd i'r afael â risgiau a allai godi a chreu difrod annerbyniol sydd, yn ôl gwyddoniaeth, yn bosibl ond heb fod yn sicr o ddiwydd.

Mae sefydliadau eraill yn cymeradwyo'r dull gweithredu arfaethedig Cymru gyfan. Er enghraifft, dywedodd Ffederasiwn Pysgotwyr Caerfyrddin:

Byddai manteision mawr [o ddefnyddio'r dull Cymru gyfan] o ran cydymffurfio â safonau'r Gyfarwydeb Fframwaith Dŵr, sicrhau ecoleg well mewn afonydd gan gynnwys pysgodfeydd, â'r budd economaidd i'r economi wledig a ddaw yn sgil hynny trwy ragor o dwristiaeth a chostau is ar gyfer trin y dŵr a ddefnyddir i'w yfed.

Camau gweithredu Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Ym mis Mawrth 2016, holwyd Carl Sargeant, sef y Gweinidog Cyfoeth Naturiol ar y pryd, mewn [trafodaeth yn y Cyfarfod Llawn](#) ynghylch ymgynghoriad arfaethedig Llywodraeth Cymru. Un o'r cwestiynau a ofynnwyd oedd pa gymorth a gaiff ei gynnig i ffermwyr mewn Parthau Perygl Nitradau o ystyried yr effaith bosibl ar fusnes ffermydd, e.e. y gost ychwanegol o greu rhagor o le i storio slyri. Gofynnwyd cwestiynau ynghylch swyddogaeth Cyfoeth Naturiol Cymru mewn perthynas â safon dŵr o ystyried y toriadau i'r gyllideb. Meddai'r Gweinidog:

Mae gennym lawer gormod o achosion o lygredd gwasgaredig ar draws ein cyrsiau dŵr ac mae'n rhywbeth y mae'n rhaid i ni fynd i'r afael ag ef gyda'n gilydd. Mae'r broblem ynglŷn â'r ymgynghoriad yn ymwneud ag a fydd yn barth perygl nitradau lleol neu'n gynllun cenedlaethol, a bydd hynny'n rhywbeth y bydd yn rhaid i'r ymgynghoriad ei ystyried. O ran cymorth i ganolfannau fferm a ffermydd sydd angen gwneud addasiadau, buaswn yn hapus i gael trafodaethau pellach. Rwy'n credu y bydd yn rhaid i'r Llywodraeth nesaf, wrth gwrs, gael trafodaethau pellach gyda'r diwydiant i weld sut y gallant reoli hyn yn well, ond yn y pen draw mater i'r sector fynd i'r afael ag ef yw hwn ac rwy'n

credu bod angen i'r Llywodraeth edrych yn ofalus ar sut y gallwn eu symud a'u trosglwyddo i ofod gwell.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidrwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Lesley Griffiths AC/AM
Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Amgylchedd a Materion Gwledig
Cabinet Secretary for Environment and Rural Affairs

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref P-05-733
Ein cyf/Our ref LG/06921/16

Mike Hedges AM
Chair - Petitions Committee
National Assembly for Wales
Ty Hywel
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

13

December 2016

Dear Mike

Thank you for your letter of 2 December regarding Nitrate Vulnerable Zones (NVZs) in Wales.

The Nitrates Directive (1991) (The Directive) aims to protect water quality by preventing nitrates from agricultural sources polluting ground and surface waters and by promoting the use of good farming practices. Measures introduced under the Directive in Wales intend to safeguard both human health and the natural environment, for example by avoiding or reducing pollution by toxic substances in drinking water and reducing eutrophication of watercourses. The European adopted targets for Nitrate levels reflect international World Health Organisation guidance which the Welsh Government means to follow.

The main objectives of the Directive are compatible with the Welsh Government's sustainability principles enshrined in the Wellbeing of Future Generations Act 2015 and the Environment (Wales) Act 2016. Legislation introduced under the Directive is one of the key instruments in achieving improved water quality across Wales and reducing the impact of intensive agricultural practices on our environment.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Lesley.Griffiths@llyw.cymru
Correspondence.Lesley.Griffiths@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Tudalen y pecyn 72

The Directive gives Member States the option to designate discrete targeted NVZs or to adopt a whole territory approach whereby all land within Wales will be subject to the action programme.

I am currently consulting on the implementation of the Nitrates Directive in Wales and the consultation closes on 23 December.

This consultation document invites opinions from individuals and organisations on:

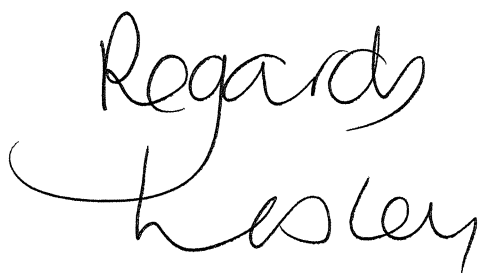
- options for future designation of NVZs – a targeted approach to designation of discrete NVZ areas or applying the action programme throughout the whole of Wales.
- Proposals to modify the Action Programme measures implemented within the NVZs.

These proposed new areas follow the latest evidence and data from Natural Resources Wales about waters in Wales which are classed as nitrate polluted waters under the current Nitrate Pollution Prevention (Wales) Regulations 2013.

Implementation of the proposals in the Action Programme following the designation process will contribute to an integrated approach to tackling diffuse pollution in water courses. This will, in turn, contribute to meeting other water quality requirements and the Welsh Government's wider aspirations for the environment in Wales.

The Action Programme proposals in this consultation document are underpinned by detailed scientific evidence generated through research commissioned by the Department for Environment and Rural Affairs (Defra) to inform the implementation of the Nitrates Directive in the UK. The existing Action Programme measures and the additional measures contained within this consultation are likely to have greatest operational and financial impact upon dairy and beef farming practices. This is a proportionate response. Between 2010 and 2015, an average of 61% of recorded agricultural pollution incidents per year, were from dairy farms and 19% from beef farms.

The consultation exercise will help the Welsh Government to develop its policies for tackling water pollution with the aim to reduce Nitrate levels in water courses. The UK's withdrawal from the European Union may provide an opportunity in the future to review our approach to tackling diffuse pollution in agriculture. However, it will be imperative for any future policy decision not to have a detrimental effect on public health and Wales' natural resources.

A handwritten signature in black ink, reading "Regards Lesley". The signature is written in a cursive, flowing style.

Lesley Griffiths AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Amgylchedd a Materion Gwledig
Cabinet Secretary for Environment and Rural Affairs

Eitem 3.1

P-04-479 Deiseb Adran Pelydr-X ac Uned Man Anafiadau Ysbyty Tywyn

Geiriad y ddeiseb:

Galwn ar y Cynulliad Cenedlaethol dros Gymru i annog y Llywodraeth Gymraeg i atal diddymu a chwtogi ar y gwasanaethau Adran Pelydr-X ac Uned Man Anafiadau Ysbyty Tywyn fel mater o frys.

Prif ddeisebydd: Tywyn & District Health Care Action Group

Ysytirwyd am y tro cyntaf gan y Pwyllgor: 14 Mai 2013

Nifer y llofnodion : 4486

P-04-479 Tywyn Memorial Hospital X-ray & Minor Injuries Unit Petition – Correspondence from the Petitioner to the Committee, 06.01.17

Dear Kathryn, thank you for your e.mail regarding Petition PO 479 Tywyn Memorial X ray and Minor Injuries Petition. If I may, I would like to update you on the current situation which is that as far as I am aware there has been no response from the Health Board to the Petition Committee's question in 2015 of how Betsi Cadwaladr University Health Board have addressed the Community Health Council's recommendation that they should provide the population of Tywyn with a strategy for accessing alternative Minor Injuries Service outside the opening hours of Tywyn Memorial Hospital. The Community Health Council's Recommendation was that the Health Board would need to have plans for implementing and communicating it's proposals so that people can be confident that they will get Minor Injuries Services they need from GP's surgeries, Out of hours and Community Hospitals. The current situation is that the Minor Injury Service is available at Tywyn Hospital on weekdays from Monday to Friday during the hours of

10 AM until 6 PM, this Service is unavailable after these hours and is also unavailable at the weekends. The GP's surgery provides a minor illness service but does not provide any Minor Injuries Service. We have not been informed what provision, if any, there is for a Minor Injuries Service from Out of Hours Practice. There are two other Hospitals in Meirionnydd which provide a Minor Injuries Service during seven days of the week from 8AM until 8PM. Access to these other Services would necessitate the use of private transport and at least a

40 mile round trip from Tywyn on difficult roads and often in hazardous conditions during the Winter. We feel therefore that there has been no change to the inferior Service that local residents are offered. We are advised by the Health Board to choose well seven days a week but unfortunately the residents of Tywyn do not have the equality of Service, compared to other Hospitals in the surrounding area, in order to be able to choose well. I will be most grateful if the new Committee would consider whether this issue is worth still pursuing with the Health Board. With kind regards, Jennifer Windsor (on behalf of The Tywyn and District Health Care Action Group)

Eitem 3.2

P-04-621 Cadw'r Uned Famolaeth dan Arweiniad Ymgynghorwyr yn Ysbyty Glan Clwyd ar Agor

Testun y ddeiseb

Yr ydym ni, sydd wedi llofnodi isod, yn gofyn i Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr roi'r gorau i gau'r Uned Famolaeth dan arweiniad Ymgynghorwyr yn Ysbyty Glan Clwyd. Credwn y bydd cau'r uned yn niweidio lles merched beichiog a'u teuluoedd, ac y bydd yn peryglu bywydau. Nid ydym yn credu ei fod yn iawn nac yn deg i gleifion orfod teithio hyd at 30 milltir am driniaeth, yn enwedig pan fydd angen triniaeth ar frys. Credwn y bydd y pwysau ychwanegol ar staff Ysbyty Maelor ac Ysbyty Gwynedd yn niweidio'r gwasanaethau mamolaeth yn yr ysbytai hynny. Gofynnwn i Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr ystyried opsiynau eraill (fel cau'r uned i driniaethau dewisol) a chadw ymgynghorwyr yn Ysbyty Glan Clwyd ar gyfer diogelwch merched beichiog.

Prif ddeisebydd: Rebecca Roberts

Ysytiriwyd am y tro cyntaf gan y Pwyllgor:

Nifer y llofnodion: 562 ar lein

P-04-621 Maternity Services – Ysbyty Glan Clwyd North Wales – Correspondence from the Petitioner to the Clerking team, 21.12.16

Ymddiheuraf am beidio ymateb ynghynt – mi wnes i wylio'r fideo ar-lein, ond dw i heb gael amser i ymateb. Roeddwn i (a sawl mil o famau yn y gogledd ddwyrain) yn hapus iawn ac yn llawn rhuddhad i glywed bod yr uned mamolaeth am aros ar agor, a bod gwelliannau i'r gwasanaeth yn golygu nad ydy o bellach yn achos o bryder eithafol. Rydw i'n hapus i'r ddeiseb gael ei gloi, gan ein bod wedi cyflawni ein amcanion trwy ymgyrchu lawr gwlad.

Cofion,

Rebecca

Eitem 3.3

P-04-663- Bwyd yn Ysbytai Cymru

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Rachel Flint ar ôl casglu 40

Llofnod

Geiriad y ddeiseb

Rydym yn galw ar Lywodraeth Cymru i archwilio safonau bwyd yn ysbytai Cymru. Rhaid archwilio darpariaeth pob bwrdd iechyd i sicrhau ei fod yn ateb gofynion cleifion a'r rhai sydd ag anghenion dietegol a chyflyrau meddygol, a rhaid gorfodi safonau ym mhob rhan o GIG Cymru. Dylid darparu bwyd maethlon a ffres mewn ysbytai fel rhan bwysig o becyn gofal y claf ac i helpu i adfer iechyd yn hytrach na gwneud pethau'n waeth. Rhaid darparu ar gyfer anghenion dietegol – a gofalu bod bwyd heb glwten neu lactos ar gael, ynghyd â bwyd i'r rhai sy'n dioddef o glefyd seliag, llysieuwyr a feganiaid – ond mae profiad yn dangos nad yw hyn yn digwydd ar hyn o bryd a bod cleifion yn aml yn teimlo'u bod yn creu trafferth os ydynt yn gofyn am fwyd gwahanol. Rhaid safoni bwyd i gleifion sy'n dioddef o gyflyrau meddygol – gan gynnwys y rhai sy'n dioddef o gyflyrau'r coluddyn neu sydd wedi cael llawdriniaeth, i sicrhau eu bod yn cael y maeth priodol bob amser. Ar hyn o bryd, mae cleifion ar rai wardiau'n cael yr un bwyd waeth beth yw eu cyflwr, eu pwysau na'u hanghenion dietegol. Nid yw hyn yn dderbyniol – gall beri gofid i gleifion a gall fod yn niweidiol iddynt. Ni ddylai ysbytai ddibynnu ar berthnasau i ddod â bwyd i'r cleifion, ni ddylent ddisgwyl i'r cleifion fwyta'r un pryd diflas bob dydd, na chaniatáu iddynt ddihoeni os na allant fwyta'r bwyd sydd ar gael. Rhaid i faeth fod yn rhan allweddol o becyn gofal pob claf. Nid ydym yn gofyn i ysbytai gynnig bwyd sy'n

haeddu seren Michelin, dim ond prydau bwyd sy'n gwneud lles, yn hytrach na niwed, i gleifion.

Gwybodaeth ychwanegol

Mae fy mhrofiad i o'r bwyd y mae'r GIG yn ei ddarparu'n dangos bod y safonau'n amrywio'n ôl ward, ysbyty ac adran ac mae gwahaniaeth hefyd rhwng safonau yng Nghymru a Lloegr. Nid yng Nghymru yn unig y mae'r broblem- mae'r GIG yn gyffredinol yn cael trafferth darparu prydau bwyd i'r rhai sydd ag ymwrthedd isel neu sydd â chyflyrau dietegol. Ond mae fy mhrofiad o fwyd ysbytai Cymru yn ddiweddar yn dangos nad yw'r safon yn ddigon da. Nid oedd bwydlenni i'w cael (yn wahanol i ysbyty Caer ac ysbytai eraill Lloegr) ac roedd y cleifion i gyd yn cael yr un pryd bwyd waeth beth oedd eu cyflwr, eu pwysau neu eu hanghenion dietegol. Ar un ward, cynigiwyd cyri, cawl ffacbys a brechdanau tiwna a chorn melys i gleifion a oedd newydd gael llawdriniaeth ar y coluddyn. Roedd y bwydydd hyn yn gwbl amhriodol – ac o bosibl yn niweidiol. Ar adegau, os nad oeddech yn gallu bwyta dim a oedd ar y troli neu os nad oeddech wrth ymyl eich gwely, nid oeddech yn bwyta, oni bai bod nyrs yn fodlon gwneud tost i chi. Rhaid i hyn newid; heb y maeth priodol, rwy'n credu bod pobl yn gorfod aros yn hirach yn yr ysbyty.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- De Caerdydd a Phenarth
- Canol De Cymru

Mike Hedges AC
Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru

15 Rhagfyr 2016

Annwyl Mike

Deiseb P-04-663 Bwyd yn Ysbytai Cymru

Fel y gwyddoch, mae'r Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus wedi casglu rhagor o dystiolaeth ynghylch arlwyo mewn ysbytai a maeth cleifion yn dilyn cyhoeddi Memorandwm Archwilydd Cyffredinol Cymru ym mis Medi 2016. Fel rhan o'r broses o gasglu dystiolaeth, ysgrifennais at bob bwrdd iechyd ac Ymddiriedolaeth GIG Felindre i geisio ymatebion i set safonol o gwestiynau. Mae'r holl ymatebion a gafwyd gan y sefydliadau wedi'u cyhoeddi ar wefan y Pwyllgor i'r matter:

<http://www.senedd.cynulliad.cymru/mglIssueHistoryHome.aspx?Ild=15847>

Yn ei gyfarfod ar 12 Rhagfyr, cytunodd y Pwyllgor i baratoi a chyhoeddi adroddiad byr y byddwch yn cael copi ohono fel Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau yn ystod tymor y gwanwyn 2017.

Yn gywir,

Nick Ramsay AC
Cadeirydd

P-04-676 – Creu Pencampwr yr Iaith Gymraeg mewn Cymunedau yng Nghymru

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Cynghorydd Sion Jones ar ôl casglu 10 Llofnod.

Geiriad y ddeiseb

Cyflwynaf y ddeiseb hon i chi fel pwynt cychwyn ar yr ymgyrch i greu Pencampwr yr Iaith Gymraeg drwy ein cymunedau yng Nghymru. Bydd y rôl hon yn un wirfoddol o fewn y gymuned, a bydd y pencampwr yn cael ei benodi i hyrwyddo defnydd o'r Iaith Gymraeg yng Nghymru, a chefnogi datblygiadau o fewn ei chymunedau.

Bydd y Pencampwr yn arwain materion gyda'r iaith, yn cynnwys rôl o fewn Ysgolion Cynradd ac Uwchradd, rôl o fewn Cynghorau Plwyf a Thref, a chyswllt agos gyda Chynghorwyr Sir a'r Cyngor Sir.

Bydd y Pencampwr yn cael cymorth gan Gomisiynydd yr Iaith Gymraeg i weithredu'r rôl, ac i sicrhau bod cymunedau yng Nghymru yn cyd-fynd â pholisïau lleol a Chymru.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Arfon
- Gogledd Cymru

Alun Davies AC/AM
Gweinidog y Gymraeg a Dysgu Gydol Oes
Minister for Lifelong Learning and Welsh Language

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref P-04-676
Ein cyf/Our ref ARD/05481/16

Mike Hedges AM
Chair - Petitions Committee
National Assembly for Wales
Ty Hywel
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

6 December 2016

Dar Mike,

I am writing in response to your letter of 16 November, regarding Petition P-04-676 Establish a Welsh Language Champion in our Communities in Wales.

Further to the First Minister's response dated 27 January 2016, thank you for the opportunity to present my views on "the potential scope for community and town councils to consider appointing a Welsh language champion within their structures".

The idea proposed is one that I would be happy to support. Town and community councils have an important role in promoting the Welsh language within their communities.

I will be writing to One Voice Wales, as the body representing the community councils across the whole of Wales, making the case for councils to appoint a Welsh language champion and encouraging them to do so. Although such an appointment would be a matter for each community council to consider and act upon on a voluntary basis, I agree that the role could potentially contribute in strengthening alignment between local and national policies in relation to the Welsh language, as well as strengthening support for the Welsh language at local level through the work of the councils.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

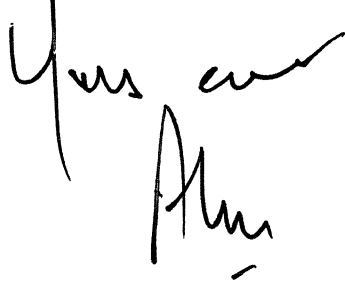
Gohebiaeth.Alun.Davies@llyw.cymru
Correspondence.Alun.Davies@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh and correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Tudalen y pecyn 82

The *Mentrau Iaith* (Welsh Language Enterprises) are the first point of contact for matters relating to the Welsh language in local communities. There are currently 23 *Menter Iaith*, providing information, guidance and an access to the Welsh language. They have developed and grown over the last 25 years and have a wealth of local understanding and expertise. They are therefore natural partners for community councils in developing their Welsh language understanding and objectives. In my letter to One Voice Wales, I will be recommending that the Welsh Language Champion would want to collaborate with their local *Menter Iaith*.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Yours ever Alun', written in a cursive style.

Alun Davies AC/AM

Gweinidog y Gymraeg a Dysgu Gydol Oes
Minister for Lifelong Learning and Welsh Language

**P-04-676 Establish a welsh language champion in our communities in Wales –
Correspondence from the Petitioner to the Committee, 19.12.16**

Diolch yn fawr iawn,

Yn ymateb i'r ebost isod, hoffwn ddiolch i'r pwyllgor am symud ymlaen gyda'r syniad, ac flwyddyn yma mi roedd y syniad wedi ei groesawu gan Carwyn Jones, ac nifer eraill.

Dwi'n ddiolchgar i'r Gweinidog dros yr Iaith Gymraeg am ei sylwadau ac ymateb i lythyr y Cadeirydd yn ddiweddar. Dwi'n croesawu'r ffaith ei fod am ysgrifennu at Un Llais Cymru i ddechrau y broses, ond dwi yn pryderu ychydig bach bydd y mater yma yn cael ei anwybyddu gan Un Llais, yn enwedig yn dilyn profiad o fod yn delio gyda nhw drwy'r gyfrwng Saesneg yn unig.

Byddwn i'n agored iawn i arwain ar y gwaith yma yn wirfoddol ar rhan y Llywodraeth, a trio gosod polisiau ar gyfer trafodaeth pellach yn y pwyllgor Llywodraeth Lleol/Pwyllgor Iaith.

Diolch yn fawr

Sion

Sion Jones

P-04-681 – Caniatáu i'r Cyhoedd Recordio Cyfarfodydd Llywodraeth Leol yng Nghymru

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Michael John Powell ar ôl casglu 186 Llofnod.

Geiriad y ddeiseb

Rydym ni, sydd wedi llofnodi isod, yn gofyn i Lywodraeth Cymru roi i bobl ac etholwyr Cymru yr un hawliau i recordio cyfarfodydd Llywodraeth Leol ag sydd gan eu cymheiriaid yn Lloegr.

Gwybodaeth ychwanegol

Mae'r darpariaethau manwl wedi'u cynnwys yn yr is-ddeddfwriaeth a wnaed o dan Ddeddf 2000, sef Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Trefniadau Gweithredol) (Cyfarfodydd a Mynediad at Wybodaeth) (Lloegr) 2012. Deddfwyd y rheoliadau ym mis Medi 2012, a chawsant eu cyhoeddi ar wefan yr Adran Cymunedau a Llywodraeth Leol.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Pontypridd
- Canol De Cymru

Mark Drakeford AM/AC
Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a Llywodraeth Leol
Cabinet Secretary for Finance and Local Government

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref P-04-681
Ein cyf/Our ref MD/05542/16

Mike Hedges AM
Chair - Petitions Committee
National Assembly for Wales
Ty Hywel
Cardiff Bay
CF99 1NA

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

13 December 2016

Dear Mike,

Thank you for your letter of 1 November regarding a petition from Councillor Mike John Powell calling for the public recording of Local Government meetings.

I encourage all local authorities to allow, when possible, access to their proceedings and I am pleased to see that broadcasting of council meetings is now a regular practice in many local authorities. I consider the public should also have a right to report live from these meetings through live blogging or using social media.

Our plans to reform broadcasting and engagement will be set out in the White Paper, which will be published for consultation early in the new year. The Draft Local Government Bill consulted upon last year contained proposals to make it compulsory for local authorities to make arrangements to broadcast their full council and executive meetings and to give the public a right to report live from council proceedings. I will consider whether to continue with this policy in a future Bill.

Best wishes,

Mark

Mark Drakeford AM/AC
Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a Llywodraeth Leol
Cabinet Secretary for Finance and Local Government

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400
Gohebiaeth.Mark.Drakeford@llyw.cymru
Correspondence.Mark.Drakeford@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 86

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

P-05-728- Diogelu Cyllid Teuluoedd yn Gyntaf.

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Whitehead-Ross Education and Cangen Cyngor Bwrdeistref Sirol UNSAIN Castell Nedd Port Talbot ar ôl casglu 24 llofnod.

Geiriad y ddeiseb

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i ddiogelu cyllideb y rhaglen Teuluoedd yn Gyntaf er mwyn amddiffyn y teuluoedd sydd fwyaf agored i niwed ledled Cymru, gan gynnwys yn ein hardal ni, Castell-nedd Port Talbot.

Caiff y rhaglen arloesi, Teuluoedd yn Gyntaf, ei hariannu gan Lywodraeth Cymru er mwyn cynorthwyo i ddatblygu systemau a chymorth amlasiantaeth effeithiol o fewn awdurdodau lleol, gyda phwyslais clir ar ymyrraeth gynnar ac atal niwed i deuluoedd, yn enwedig i'r rheini sy'n dlawd.

Ddiwedd mis Awst, ysgrifennodd Ysgrifennydd y Cabinet dros Gymunedau lythyr at sylw awdurdodau lleol ynghylch dyfodol Teuluoedd yn Gyntaf, sy'n dod i ben ym mis Mawrth 2017. Yn ei lythyr, amlinellodd y blaenoriaethau wrth fynd i'r afael â bylchau o ran darpariaeth gwasanaethau ar gyfer rhieni a phobl ifanc yn y dyfodol, gan gysylltu gwaith y rhaglen â'r dull o atal profiadau niweidiol i blant.

Disgwylir i Ysgrifennydd y Cabinet wneud datganiad ffurfiol ar ddyfodol y rhaglen yn yr hydref, ac ni cheir gwybod sut y caiff y gyllideb ei dyrannu ar gyfer pob awdurdod lleol tan ddiwedd Rhagfyr 2016. Â'r rhaglen Cymunedau yn Gyntaf yn dod i ben ym mis Mawrth 2017, dyma gryfhau'r achos i'r rhaglen Teuluoedd yn Gyntaf gael ei diogelu.

Yn y flwyddyn lawn gyntaf o weithredu'r rhaglen, defnyddiwyd y cynllun 'Teulu'n Flaenaf' yng Nghastell-nedd Port Talbot i gynorthwyo bron i 100 o deuluoedd i wneud newidiadau cadarnhaol i'w bywydau a mynd i'r afael â materion cyn iddi fynd yn rhy hwyr, trwy ymyrraeth gynnar ac atal niwed. Mae'r Llywodraeth yn amcangyfrif y gall un teulu mewn trafferthion gostio

oddeutu £75,000 y flwyddyn i'r trethdalwr, felly gellir cyfrifo gwerth o £3.32 am bob £1 a wariwyd gan arbed dros £7.3 miliwn i'r economi.

Cwtogodd Llywodraeth Cymru'r grant ar gyfer Teuluoedd yn Gyntaf yng Nghastell-nedd Port Talbot o £260,000 ar gyfer 2016/17, â grant o £1,964,194. Defnyddiodd 2,586 o unigolion y gwasanaeth Teuluoedd yn Gyntaf yn ystod 2015–16 yng Nghastell-nedd Port Talbot.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Aberafan
- Gorllewin De Cymru

**P-05-728 Protect Families First Funding – Correspondence from the
Petitioner to the Committee, 30.11.16**

We are pleased to learn the budget for 2017/18 will remain at the 2016/17 funding level and have nothing further to add.

Best wishes

Eitem 3.7

P-05-721 – Deiseb Terfyn Cyflymder Penegoes

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Isabel Bottoms, Peter Bottoms and Sarah Holgate ar ôl casglu 298 llofnod bapur.

Geiriad y ddeiseb

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i gyflwyno terfyn cyflymder 30 milltir yr awr drwy bentref Penegoes (o arwydd pentref Penegoes o gyfeiriad Machynlleth, i ochr arall mynedfa newydd arfaethedig Maes Carafannau Maesperthi) ar yr A489 tuag at y Drenewydd; a therfyn cyflymder 40 milltir yr awr o Fachynlleth i Benegoes.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

Sir Drefaldwyn

Canolbarth a Gorllewin Cymru

P-05-721 Penegoes Speed Limit Petition – Correspondence from the Petitioner to the Committee

Good afternoon Graeme

Thank you for your previous email and I hope you have had a good Christmas.

There will be an additional email of the speed profiles over the week's survey following.

Please see the attached breakdown of the vehicle types for the road survey here outside Llwyn, you will see there is a tiny green dot on the map of the main road, which correlates with the photograph of the test site on the first page of each report.

The combined report for the traffic flow of nearly 26,000 vehicles to and from Machynlleth is interesting as it shows that less than half of the vehicles are cars, the rest are LGV's up to 44 tonne 6 axle articulated vehicles, travelling at upto the max speed limit of 60mph.

From the photograph of the site you can see that the bend at the end of the building is almost blind, with an actual road width between curbs of only 19 feet, hence the need for large vehicles to mount the pavement to avoid each other at that point.

Best wishes for the New Year and thank you for your assistance so far.

Regards

Peter Bottoms

Total	Cls 1	Cls 2	Cls 3 (car)	Cls 4 (LGV)	Cls 5	Cls 6	Cls 7	Cls 8	Cls 9	Cls 10	Cls 11
25201	6	42	11742	11642	1056	91	14	234	3	228	143

Good afternoon again Graeme.

Please see the attached speed survey for the A489 outside Llwyn, Penegoes.

In the combined report the really salient part is that there are 390 vehicles travelling at between 60 and 80 mph and that the main body of vehicles are in the 30–50 mph bracket.

Over the length of the village (1 mile), at 30 mph it would take only 2 mins and at 40mph 1.5 minutes extra to travel the distance, reducing risk, pollution, noise and saving some fuel.

The potential for killing pedestrians in road traffic accidents rises significantly above 30 mph, the saving of 2 minutes seems to hardly justify WG's position requiring deaths (and all the distress and costs attached to those fatalities), to have to have occurred before the issues of speed are dealt with pre-emptively. (There have been several deaths on this road within the village in the last 25 years).

The summer figures, especially at weekends are quite different, with many even faster drivers heading for the coast, who are not fully conversant with the road and its dangers.

If the speed limit in the village was to be 30mph and from the village to Machynlleth 40mph the extra time to travel the same distance would be less than 5 minutes, hardly enough to justify a fatality one would think.

Regards

Peter Bottoms

Total	Vbin 5 10	Vbin 10 15	Vbin 15 20	Vbin 20 25	Vbin 25 30	Vbin 30 35	Vbin 35 40	Vbin 40 45	Vbin 45 50	Vbin 50 55	Vbin 55 60
25201	0	2	54	183	310	1248	5146	8547	5790	2603	918

Vbin 60	Vbin 65	Vbin 70	Vbin 75	Mean	Vpp 85
65	70	75	80		
283	84	25	8	43.7	50.1

P-04-668 – Cefnogi Sgrinio Blynyddol ar gyfer Canser yr Ofari (CA125)

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Margaret Hutcherson ar ôl casglu 104 Llofnod.

Geiriad y ddeiseb

Rydym ni, sydd wedi llofnodi isod, yn galw ar Lywodraeth Cymru i gefnogi sgrinio blynyddol ar gyfer canser yr ofari (Prawf Gwaed CA124)

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Bro Morgannwg
- Canol De Cymru

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Eitem 6

Yn rhinwedd paragraff(au) ix o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Yn rhinwedd paragraff(au) ix o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon